

ความคิดทางการเมืองของสุขุมภู ทศพลที่ปรากฏ ผ่านสารนิยาย พ.ศ. 2516 - พ.ศ. 2519

Political thought of Sayumphu Thotsaphon
through documentary novels, 1973 - 1976

สืบสายสยาม ชูศิริ*
(Seubsaisiam Choosiri)

ได้รับบทความ: 7 มีนาคม 2566
ปรับปรุงแก้ไข: 13 มิถุนายน 2566
ตอบรับตีพิมพ์: 30 มิถุนายน 2566

* อักษรศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาประวัติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อีเมล:
seubsaisiam7742@gmail.com
Master of Arts in History, Chulalongkorn University, Thailand. Email:
seubsaisiam7742@gmail.com

บทคัดย่อ

งานวิจัยเรื่อง “ความคิดทางการเมืองของสยมภู ทศพล ที่ปรากฏผ่านสารนิยาย พ.ศ. 2516 - พ.ศ. 2519” เป็นการศึกษาผลงานการประพันธ์ประเภท “สารนิยาย” ของ ประจิม วงศ์สุวรรณ หรือเจ้าของนามปากกาว่า “สยมภู ทศพล” ผู้ซึ่งเป็นชาวไทยที่เคยเข้าร่วมรบในสมรภูมिसงครามลับในลาวและมีชีวิตรอดกลับมาหลังเหตุการณ์ 14 ตุลาคม พ.ศ. 2516 ซึ่งนิยายส่วนใหญ่ของสยมภู เป็นการหยิบประสบการณ์จริงสมัยไปรบในสงครามมาแล้ว และเนื้อหาในงานเขียนของสยมภู เต็มไปด้วยอุดมการณ์ความรักชาติและต่อต้านคอมมิวนิสต์ อย่างไรก็ตาม แม้ว่าสยมภู จะมีจุดยืนทางการเมืองที่เป็นอนุรักษ์นิยมหรือเป็นชาวค่อนข้างซัด แต่สยมภู กลับวิพากษ์วิจารณ์ฝ่ายขวาด้วยตนเอง ซึ่งแตกต่างจากฝ่ายขวาโดยทั่วไป สันนิษฐานว่าความคิดทางการเมืองของสยมภู เป็นความคิดแบบอนุรักษ์นิยมที่ต่อต้านการขยายตัวของ ลัทธิคอมมิวนิสต์ เชิดชูในสถาบันชาติศาสนาพระมหากษัตริย์ แต่ก็ทำวิพากษ์ต่อบทบาทของสหรัฐอเมริกาที่คำนึงถึงผลประโยชน์ของตนมากกว่าผลประโยชน์ของประเทศไทย

คำสำคัญ: สารนิยาย, สยมภู ทศพล, ฝ่ายขวา, 14 ตุลาคม พ.ศ. 2516

Abstract

This research “Political Thought of Sayumphu Thotsaphon Through Documentary Novels, 1973 – 1976” is a study of Prajim Wongsuwan's or under his pen name “Sayumphu Thosaphon” literary works in the genre of “Documentary Novel”. He was a Thai who had previously participated in the Secret War in Laos and survived on this battlefield after the events of October 14, 1973. His writing is based on his experience in war, and the content of Sayumphu's writings was full of patriotic and anti-communist ideologies. However, Sayumphu has a conservative or right-wing political stance. But Sayumphu criticized the right-wing, which was his side. This was different from the right-wing in general. It is assumed that the political ideas of Sayamphu were conservative that opposed the expansion of communism Honored in the institution of the nation, religion, and monarchy. However, there is a critical attitude towards the role of the United States that considers its own interests more than the interests of Thailand.

Keywords: Documentary Novel, Sayumphu Thotsaphon, Right-Wing, 14 October 1973

บทนำ

เหตุการณ์ “14 ตุลาคม พ.ศ. 2516” เป็นเหตุการณ์สำคัญที่เปลี่ยนโฉมหน้าการเมืองไทยภายใต้บริบทของยุคสงครามเย็นไปโดยปริยาย เมื่อขบวนการนิสิตนักศึกษาได้เดินขบวนขับไล่รัฐบาลจอมพลถนอม กิตติขจร ได้สำเร็จ อันเป็นการสิ้นสุดยุคสมัยของ

อำนาจเผด็จการทหารนับตั้งแต่การรัฐประหารของจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ เมื่อเดือน ตุลาคม พ.ศ.2501 ต้องยุติลง (สุธาชัย ยิ้มประเสริฐ, 2551, น. 129) ผลของเหตุการณ์ ดังกล่าว ก่อให้เกิดช่วงเวลาในประเทศไทยมีเสรีภาพในการแสดงออกและความเป็น ประชาธิปไตยมากขึ้นในระยะสั้น ๆ ซึ่งเป็นการกลับขี้นมาของฝ่ายซ้ายในสังคมไทยอีก ครั้งนับตั้งแต่ทศวรรษ 2490 ช่วงยุคกบฏสันติภาพ¹ โดยอิทธิพลของเหตุการณ์ดังกล่าว ส่งผลกระทบต่อวงวรรณกรรมไทยเช่นเดียวกัน ดังจะเห็นได้จากในช่วงหลังเหตุการณ์ 14 ตุลาฯ วรรณกรรมเพื่อชีวิต และหนังสืออื่น ๆ แสดงความคิดเห็นทางการเมืองฝ่ายซ้ายได้ หนาขึ้นสู่สังคมไทยอีกครั้ง เพื่อตอบสนองความตื่นตัวทางการเมืองของผู้คนที่เพิ่มมา ยิ่งขึ้นในช่วงยุคสมัยนี้ ซึ่งจากการสำรวจพบว่าในช่วงระหว่าง 15 ตุลาคม พ.ศ. 2516 - 6 ธันวาคม พ.ศ. 2517 อันเป็นระยะเวลาเพียงแค่ 1 ปี 52 วัน มีผลงานเขียนแนวนี้ออกมา ด้วยกันถึง 335 เล่ม คิดเป็นเฉลี่ย 4 เล่ม 5 วัน (ทวีศักดิ์ ปิ่นทอง, 2546, น. 54 - 55)

แม้ว่ากลุ่มวิชาการเมืองฝ่ายก้าวหน้าหรือฝ่ายซ้ายจะหวงคืนและมีพื้นที่อีกครั้ง หลังเหตุการณ์ 14 ตุลาฯ แต่ก็ใช่ว่ากลุ่มวิชาการเมืองฝ่ายอนุรักษ์นิยมหรือฝ่ายขวาจะถูก ปล่อยให้ถูกลบหายไปไหนทันที แต่ยังคงดำรงอยู่และเติบโตขึ้นเช่นเดียวกับฝ่ายซ้าย ใน โลกของวงวรรณกรรมไทยก็เช่นกัน โดยพบว่ามีนวนิยายทางการเมืองที่เขียนสนับสนุน อุดมการณ์ทางการเมืองแบบขวาเฉกเช่นเดียวกับนวนิยายการเมืองฝ่ายซ้ายในช่วงเวลา ดังกล่าว สำหรับแก่นและองค์ประกอบหลักของนวนิยายกลุ่มอุดมการณ์ทางการเมือง ฝ่ายขวาที่เกิดขึ้นภายหลัง 14 ตุลาฯ คือ การสนับสนุนแนวคิดอุดมการณ์ทางการเมือง ของตน และโจมตีอุดมการณ์ฝ่ายตรงข้ามอย่างชัดเจน โดยมักสอดแทรกอุดมการณ์ การเมืองเข้าไปในตัวผลงานควบคู่ไปกับดำเนินเนื้อเรื่อง จากการสำรวจพบว่า ส่วนใหญ่ มักจะเป็นการตั้งคำถามถึงขบวนการนักศึกษาและกลุ่มที่มีอุดมการณ์ทางการเมืองแบบ ซ้ายว่าเข้าใจในระบอบประชาธิปไตยจริงหรือไม่ หรือเป็นเพียงแค่เครื่องมือทางการเมือง ของผู้มีอำนาจเท่านั้น นอกจากนี้ในงานเขียนบางกลุ่มเป็นงานที่สนับสนุนและเชิดชู รัฐบาลภายใต้การบริหารของฝ่ายขวาอย่างชัดเจน อาทิ เรื่อง ทำไม? ของสีฟ้า, คลื่นลูก เก้า ของ สุปปสา, และ รัฐมนตรีหญิง ของ ดวงใจ (ทวีศักดิ์ ปิ่นทอง, 2546, น. 66 - 89) เป็นต้น

ท่ามกลางการต่อสู้ขัดเคืองระหว่างฝ่ายซ้ายและฝ่ายขวาในสังคมไทยช่วงเวลานี้ พบว่ามีงานเขียนที่พยายามนำเสนอการเมืองไทยในลักษณะที่ต่างออกไปเช่นกัน เรียกได้ ว่าเป็นการให้ภาพการเมืองไทยหลังเหตุการณ์ 14 ตุลาฯ ในแบบที่ไม่เหมือนงานเขียน ของนักเขียนการเมืองคนไหนมาก่อน กล่าวคือ ไม่ได้จำกัดว่าต้องเอียงไปในทางฝ่ายใด ฝ่ายหนึ่งจนเกินไป งานเขียนดังกล่าวมาจากนักเขียนชาวไทยที่ชื่อ ประจิม วงศ์สุวรรณ หรือเจ้าของนามปากกาว่า “สุมภู ทศพล” (ต่อจากนี้ไปจะเรียกว่า สุมภู) ซึ่งในอดีตเคย

¹ ภายหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 สิ้นสุด ในวงวรรณกรรมไทย มีการเกิดขึ้นของวรรณกรรมแนวศิลปะเพื่อ ชีวิต ซึ่งเป็นนวนิยายที่เสนอปัญหาสังคมโดยการวิเคราะห์ปัญหาและค้นหาต้นตอปัญหานั้น รวมทั้งเป็นการ สะท้อนให้เห็นสภาพอันเลวร้ายและความอยู่ดิ้นรนที่สังคมก่อ เรียกได้ว่าเป็นงานเขียนก้าวหน้ากว่าได้ เช่น เสนีย์ เสาวพงศ์ และ ศรีบูรพา ซึ่งต่อมางานเขียนแนวนี้ถูกกวาดล้าง ในวันที่ 10 พฤศจิกายน พ.ศ. 2495 เมื่อมีการ จับกุมนักเขียน และนักหนังสือพิมพ์จำนวนมากที่ถูกต้องสงสัยว่าเป็นภัยคุกคามคอมมิวนิสต์ของรัฐบาล จอมพล ป. พิบูลสงคราม ทำให้เหตุการณ์นี้ถูกเรียกว่า “กบฏสันติภาพ” จัดได้ว่าเป็นช่วงยุคทองยุคหนึ่งของ วรรณกรรมก้าวหน้าในสังคมไทย (ศรีศิลป์ บุญจรร, 2547, น. 148 - 155)

เข้าร่วมรบในสมรภูมิงสงครามลับในลาวในฐานะทหารรับจ้าง เมื่อกลับมาจากการรบ สุมภูได้ผันตัวมาเป็นนักเขียนนวนิยายจากเดิมที่เคยรับราชการทหาร

สุมภู เขียนงานแบบที่ตัวเขาเรียกว่า “*สารนิยาย*” ซึ่งเป็นการเล่าเรื่องจริงในรูปแบบของนิยาย โดยหยิบประสบการณ์การรบและการใช้ชีวิต ณ สมรภูมิลาว ออกมาเผยแพร่ ซึ่งเนื้อหาในตัวสารนิยายสุมภู พยายามนำเสนอภาพวีรบุรุษในตัวแทนชาวไทยที่ไปรบในสมรภูมินี้ ควบคู่ไปกับการนำเสนออุดมการณ์ความรักชาติ และอุทิศตนเพื่อพิทักษ์สถาบันพระมหากษัตริย์ และการต่อต้านความคิดแบบสังคมนิยมคอมมิวนิสต์ที่รุนแรง ควรกล่าวได้ว่าสุมภู มีจุดยืนทางการเมืองค่อนข้างชัดที่ไปทางความคิดทางการเมืองแบบขวาหรืออนุรักษนิยม อย่างไรก็ตาม พฤติกรรมในการแสดงออกบางอย่างของสุมภู ที่ปรากฏผ่านสารนิยายชุดดังกล่าว ก็ได้แสดงให้เห็นถึงความแตกต่างจากการเป็นฝ่ายขวาทั่วไป อาทิ การวิพากษ์วิจารณ์สหรัฐอเมริกา ซึ่งเป็นพันธมิตรสำคัญของไทยในช่วงเวลานั้น หรือ การวิพากษ์วิจารณ์ฝ่ายขวาพวกเดียวกัน เป็นต้น บทความชิ้นนี้ จึงเป็นการศึกษาว่าเหตุใดสุมภู จึงเลือกทำเช่นนั้น และมุมมองทางการเมืองของสุมภู แท้จริงแล้วเป็นเช่นไร ภายใต้บริบทแวดล้อมทางประวัติศาสตร์ที่งานเขียนของสุมภู ตีพิมพ์เผยแพร่ออกมา

บทบรรณานุกรม

สำหรับงานศึกษาในแวดวงวิชาการที่เกี่ยวข้องกับเรื่อง “สุมภู ทศพล” รวมถึงงานเขียนของสุมภู เองพบว่าค่อนข้างมีน้อยและให้น้ำหนักไปกับชีวประวัติของตัวสุมภู มากกว่าตัวผลงานของสุมภู สันนิษฐานว่าสาเหตุหลักมาจากการที่งานเขียนของสุมภู ค่อนข้างหายากและไม่ได้รับความสนใจเท่าไรนัก ทั้งนี้ นับตั้งแต่ที่สุมภู เสียชีวิตงานเขียนของสุมภู ก็ไม่ได้รับการตีพิมพ์ใหม่จนถูกลืมเลือนไปตามกาลเวลา

เจน อักษราพิจารณ์ (2560) ได้หยิบเอาชีวประวัติของสุมภู มาบอกเล่าผ่านการรวบรวมข้อมูลเอกสารและคำบอกเล่าของเพื่อนนักเขียนด้วยกัน โดยเริ่มเล่าตั้งแต่ช่วงที่เป็นนักเรียนจนถึงช่วงที่สมัครเป็นทหารเข้าร่วมรบในสงครามอินโดจีนและช่วงที่ได้ประสบความสำเร็จในฐานะนักเขียน ทั้งนี้ ยังได้ให้รายละเอียดผลงานสำคัญของสุมภู ที่ถูกนำไปดัดแปลงเป็นภาพยนตร์อีกด้วย อย่างไรก็ตาม พบว่าข้อมูลบางส่วนที่ถูกนำเสนอขึ้นอาจไม่เป็นความจริง เช่น การเล่าว่าสุมภูไปรบในสงครามเวียดนามซึ่งไม่สามารถยืนยันได้ว่าเป็นเรื่องจริงหรือไม่ เป็นต้น

เพ็ญวิภา วัฒนปรีชานนท์ (2550) ได้ศึกษาลักษณะเด่นของนวนิยายแนวสืบสวนสอบสวนของกึ่งฉัตร ผ่านการหยิบนวนิยายของกึ่งฉัตร 12 ชิ้นในช่วง พ.ศ.2536 - พ.ศ. 2549 มาศึกษา ซึ่งงานชิ้นนี้ได้มีการนำงานของกึ่งฉัตร ไปเชื่อมโยงและเปรียบเทียบกับนวนิยายแนวสืบสวนของนักเขียนคนอื่นด้วยในช่วงยุคก่อนหน้าด้วยว่าลักษณะเด่นของนวนิยายประเภทนี้แตกต่างกับยุคของกึ่งฉัตรอย่างไร หนึ่งในตัวอย่างที่ได้ใช้คืองานของสุมภู เรื่อง “*ดั่งบรมสุร*” โดยเสนอว่านวนิยายแนวสืบสวนยุคสุมภู เรื่องนี้ เกิดขึ้นในช่วง พ.ศ.2520 เป็นต้นมา อันเป็นช่วงที่นวนิยายแนวสืบสวนไม่ค่อยเฟื่องฟูหรือเป็นที่นิยมมากนัก โดยสุมภู เป็นหนึ่งในนักเขียนไม่กี่คนที่เขียนแนวนี้นี้ ควรกล่าวได้ว่า งานของเพ็ญวิภา ไม่ได้ศึกษาไปที่ตัวสุมภู หรืองานของสุมภู โดยตรง จึงเป็นการกล่าวถึงสุมภูเพียงเล็กน้อยเท่านั้น

สำหรับงานวิชาการที่ศึกษาเกี่ยวกับสยาม โดยตรงในช่วงเวลานี้ (2566) พบว่ามีเพียงวิทยานิพนธ์ของผู้วิจัย สืบสายสยาม ชูศิริ (2565) เป็นการศึกษาภาพลักษณ์หรือภาพความทรงจำของทหารรับจ้างไทยในสงครามลับในลาวที่ถูกนำเสนอผ่านสารนิยายของสยามภู ซึ่งสยามภู แบ่งออกเป็น 3 ภาพได้แก่ วีรบุรุษ, เทเยอ, และคนธรรมดา โดยสาเหตุที่สยามภู นำเสนอเช่นนั้น เพราะภาพความทรงจำของสังคมไทยในช่วงเวลาที่งานสยามภู ตีพิมพ์ค่อนข้างไปในทางลบ สยามภู จึงจำเป็นต้องนำเสนอภาพจำใหม่ อย่างไรก็ตาม ขอจำกัดสำคัญของงานเขียนของผู้วิจัยชิ้นนี้คือ การให้นำหนักไปกับ “ทหารรับจ้างไทยในสงครามลับในลาว” เสียส่วนใหญ่ กล่าวคือเป็นการศึกษาเรื่องราวของทหารรับจ้างไทยในสงครามลับในลาวผ่านแง่มุมของสยามภู ดังนั้น บทความของผู้วิจัยชิ้นนี้จึงเป็นการพัฒนาต่อยอดจากวิทยานิพนธ์ของผู้วิจัยเอง โดยการหันมาให้ความสำคัญกับตัวสยามภู

จาก “ทหารรับจ้างผู้รักชาติ” สู่นักเขียนนิยายนาม “สยามภู ทศพล”

จำสืบเอกประจิม วงศ์สุวรรณ หรือเจ้าของนามปากกา “สยามภู ทศพล” เกิดเมื่อวันที่ 13 สิงหาคม พ.ศ. 2480 จังหวัดนครราชสีมา มาจากครอบครัวที่มีพื้นเพประกอบอาชีพค้าขาย มีบิดาชื่อ นายสุทัศน์ วงศ์สุวรรณ และ มารดาชื่อ นางแฉล้ม วงศ์สุวรรณ โดยสยามภู เป็นบุตรคนโตจากจำนวนพี่น้อง 3 คน (ประทีป เหมอนิล, 2553, น. 197)

ในช่วงวัยเด็กของสยามภู ได้เติบโตภายใต้บริบทแวดล้อมทางประวัติศาสตร์ของประเทศไทยในรอบยี่สิบปี สงครามโลกครั้งที่ 2 สิ้นสุดลง ได้เกิดปัญหาทางเศรษฐกิจอย่างหนัก (ทักษ์ เฉลิมเตียรณ, 2561, น. 44) ทำให้สยามภู ไม่มีทางเลือกในการประกอบอาชีพมากนัก ซึ่งผู้วิจัยมองว่านี่อาจเป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้สยามภู เลือกลงเป็นทหารในเวลาต่อ เพราะอาชีพทหารนั้นค่อนข้างมั่นคงและเลี้ยงตัวเองได้ ทั้งนี้ อาจจะเป็นเรื่องความชอบส่วนตัวของสยามภู ได้เช่นกัน จากคำบอกเล่าของภรรยาของสยามภู เล่าเอาไว้ว่า สยามภู ชอบและเชิดชูอาชีพ “ทหาร” เป็นอย่างมาก ซึ่งสาเหตุหนึ่งผู้วิจัยสันนิษฐานว่า อาจเป็นเพราะครอบครัวของสยามภู ในสมัยที่อพยพลูกหลักปักฐานในจังหวัดนครราชสีมา ได้เลือกอาศัยอยู่บริเวณ “ค่ายสุรนารี” ซึ่งเป็นค่ายทหารประจำจังหวัด (“สยามภู ทศพล” ตายหัวใจวายกระทันหัน, 2533, น. 21) จึงมีความเป็นไปได้ว่าในวัยเด็กของสยามภู มีโอกาสที่คลุกคลีกับทหารค่อนข้างบ่อย จนพัฒนากลายเป็นความชอบและความหลงใหลในที่สุด

เมื่อสยามภู สำเร็จการศึกษาในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่โรงเรียนราชสีมาวิทยาลัย ในปี พ.ศ. 2497 สยามภู ได้เลือกเส้นทางชีวิตของตนในการเป็นทหาร โดยได้สอบเข้าโรงเรียนเตรียมทหาร แต่ผ่านเพียงข้อเขียน ไม่ผ่านตรวจร่างกาย จึงสอบเข้าโรงเรียนนายสิบทหารบก (“สยามภู ทศพล” ตายหัวใจวายกระทันหัน, 2533, น. 21) จากนั้นจึงรับราชการทหารในเวลาต่อมา อย่างไรก็ตาม หากเปรียบเทียบชุดข้อมูลเรื่องการสมัครเรียนของสยามภู จะพบว่ามีการขัดแย้งในแง่ของข้อเท็จจริงของเวลา เช่น หลังเรียนจบชั้นมัธยมศึกษาในปี พ.ศ. 2497 จากนั้นจึงสมัครเข้าเรียนในโรงเรียนเตรียมทหารทันที แต่โรงเรียนเตรียมทหารก่อตั้งเมื่อวันที่ 27 มกราคม พ.ศ. 2501 (โรงเรียนเตรียมทหาร กรมยุทธศึกษาทหาร กองบัญชาการทหารสูงสุด, 2542, น. 43) ซึ่งก่อตั้งหลังสยามภู เรียนจบมัธยมศึกษาเป็นระยะเวลากว่า 5 ปีด้วยกัน จึงเป็นไปได้ยากที่สยามภู จะสามารถสมัครสอบได้หลังเรียนจบชั้นมัธยมศึกษา แต่ผู้วิจัยสันนิษฐานว่าโรงเรียนเตรียมทหารใน

ที่นี้ อาจหมายถึงโรงเรียนเตรียมนายร้อย ซึ่งเป็นชื่อเดิมของโรงเรียนเตรียมทหารก่อนที่จะมีการเปลี่ยนแปลงใหม่ในเวลาต่อมา²

สำหรับกรณีของโรงเรียนนายสิบทหารบก แม้จะมีการรับรู้โดยทั่วกันว่าก่อตั้งเมื่อปี พ.ศ. 2510 แต่ผู้วิจัยคาดว่าโรงเรียนนายสิบที่สุมงู เข้าศึกษาหลังจบชั้นมัธยมศึกษา คือ “โรงเรียนนายสิบพลรบ” ซึ่งเป็นหลักสูตรก่อนหน้าโรงเรียนนายสิบทหารบก โดยเป็นหลักสูตร 1 ปี รับผู้สำเร็จการศึกษาจากชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ในปี พ.ศ. 2497 และปรับเปลี่ยนเป็นผู้สำเร็จการศึกษาจากชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในปี พ.ศ. 2499 จนกระทั่งในปี พ.ศ. 2510 ได้มีการเปลี่ยนชื่อเป็น “โรงเรียนนายสิบทหารบก” และมีการปรับหลักสูตรเพิ่มระยะเวลาเป็นหลักสูตร 2 ปี (ประวัติโรงเรียนนายสิบทหารบก, ม.ป.ป.) ดังนั้น สุมงู เข้าโรงเรียนนายสิบทหารบกจริงเพียงแต่เป็นหลักสูตรเก่า

จากคำบอกเล่าของภรรยาสุมงู ได้เล่าว่า เมื่อสุมงู จบจากโรงเรียนนายสิบจึงรับราชการทหารที่จังหวัดนครราชสีมา (“สุมงู ทศพล” ตายหัวใจวายกระทันหัน, 2533, น. 21) แต่ทว่าในคำบอกเล่าของ “เพทาย” ผู้อ้างว่าตนเป็นเพื่อนร่วมรุ่นกับสุมงู สมัยเรียนโรงเรียนนายสิบ ได้เล่าต่างออกไปโดยเล่าว่าสุมงู นั้นเมื่อจบจากโรงเรียนนายสิบได้ออกไปราชการทางภาคใต้ที่จังหวัดนครศรีธรรมราช (เพทาย, 2543, น.55) คำบอกเล่าของเพทาย สอดคล้องกับเนื้อหาที่ปรากฏในสารนิยายของสุมงูเล่ม “วีรบุรุษเสือพราน” ที่เล่าว่า “ภาพพจน์ในอดีต สมัยเมื่อผมกำลังฝึกงานอยู่ที่นครศรีธรรมราช ผ่านแวบเข้ามาในสมองเหมือนจอโทรทัศน์...” (สุมงู ทศพล, 2519ก, น.111) จากการนำตัวหลักฐานมาเทียบกับคำบอกเล่าของสุมงู ผู้วิจัยจึงมองว่าภายหลังจากสุมงู จบการศึกษาที่โรงเรียนนายสิบ สุมงู ได้ลงมาประจำการที่จังหวัดนครศรีธรรมราชมากกว่า แทนที่จะเป็นนครราชสีมาตามคำบอกเล่าของภรรยาของสุมงู ซึ่งอาจจะมีการเข้าใจผิดเนื่องจากชื่อจังหวัดของทั้งสองจังหวัดคำแรกของชื่อว่า “นคร” คล้ายคลึงกันจึงสร้างความสับสนได้

เนื่องจากตัวสุมงู มีสมรรถภาพทางกายที่ดี โดยเฉพาะด้านการวิ่ง จึงได้เป็นตัวแทน “นักกรีฑา” ของกองทัพบกและประเทศไทยในการเข้าร่วมการแข่งขันกีฬามากมาย ในช่วงต้นทศวรรษ 2500 อาทิ กีฬาเอเชียนเกมส์ ครั้งที่ 3 กรุงโตเกียว ประเทศญี่ปุ่น ในปี พ.ศ. 2501, มหกรรมกีฬาโอลิมปิกฤดูร้อนครั้งที่ 17 ณ กรุงโรม ประเทศอิตาลี ปี พ.ศ. 2503, และ กีฬาแหลมทองครั้งที่ 2 กรุงเทพมหานคร ในปี พ.ศ. 2504 เป็นต้น จากนั้นไม่นาน สุมงู ประสบอุบัติเหตุข้อเท้าหักกลางคันในปี พ.ศ. 2505 จากการแข่งขันกีฬาเอเชียนเกมส์ครั้งที่ 4 ณ กรุงจาการ์ตา ประเทศอินโดนีเซียในปี พ.ศ. 2505 จึงถอนตัวจากการเป็นนักกีฬาไปโดยปริยาย (กองบรรณาธิการ, 2520, น. 51)

² โรงเรียนเตรียมทหารนั้น เกิดขึ้นจากการรวมโรงเรียนเตรียมทหารของสามเหล่าทัพเข้าด้วยกันในปี พ.ศ. 2501 อันได้แก่ โรงเรียนเตรียมนายร้อย ที่มาจากกองทัพบก, โรงเรียนเตรียมนายเรือ ที่มาจากกองทัพเรือ, และ โรงเรียนเตรียมนายอากาศ ที่มาจากกองทัพอากาศ ซึ่งในส่วนของโรงเรียนเตรียมทั้งสามเหล่าทัพนั้น ถูกก่อตั้งตั้งแต่ปี พ.ศ. 2479 โดยคณะรัฐบาลที่มี พันเอกหลวงพิบูลสงคราม เป็นนายกรัฐมนตรี (ยศขณะนั้น) ดังนั้นผู้วิจัยจึงมองว่าโรงเรียนเตรียมทหารที่ได้มีการกล่าวถึงในชีวประวัติของสุมงู จะหมายถึงโรงเรียนเตรียมนายร้อย (โรงเรียนเตรียมทหาร ทรยศศึกษาทหาร กองบัญชาการทหารสูงสุด, 2542, น. 38)

ภายหลังจากการเป็นนักกีฬาทีมชาติในปี พ.ศ. 2510 เมื่อσυมณูได้รับราชการทหารจนดำรงยศ “จ่าสิบเอก” Συมณูได้ลาออกจากราชการทหารในวันที่ (“συมณู ทศพล” ตายหัวใจวายกระทันหัน, 2533, น. 21) โดยสาเหตุที่ออกจากราชการทหาร เหตุเพราะปัญหาส่วนตัว จากนั้นσυมณูได้ไปประกอบอาชีพส่วนตัวในด้านสถาบันเทิงเป็นระยะเวลากว่า 4 ปี (เจน อักษราพิจารณ์, 2560, น.110) และหวนคืนสู่วิถีการเป็นทหารอีกครั้ง จากการสมัครเข้าร่วมรบในสมรภูมิลาวกลับในลาวในปี พ.ศ. 2514 ในฐานะ “ทหารรับจ้าง”

συมณูได้ให้สัมภาษณ์ในวารสารโลกหนึ่งชื่อว่า “คนสมัครไปรบในประเทศลาว เป็นระยะเวลา 1 ปี และถูกฝ่ายคอมมิวนิสต์จับตัวเป็นเชลยศึกเป็นเวลา 2 ปี ก่อนถูกปล่อยตัวเป็นรุ่นแรกในสมัยหลังรัฐบาล 14 ตุลา พ.ศ. 2516” (กองบรรณาธิการ, 2520, น. 49) นั้นหมายความว่า Συมณูมีประสบการณ์ในสมรภูมิลาวถึง 3 ปีด้วยกัน นับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2514 จนถึง ปี พ.ศ. 2516 ก่อนที่จะถูกปล่อยตัวกลับไทยหลังเป็นเชลยศึก อย่างไรก็ตาม ภายหลังจากสงครามกลับในลาวสิ้นสุดเป็นระยะเวลาหลายปี ได้มีคำให้การของอดีตทหารไทยในสมรภูมิลาวเช่นเดียวกันσυมณู ได้เล่าชีวิตของσυมณู ในแบบที่ต่างไปจากชุดเรื่องเล่ากระแสหลัก นั่นคือบทสัมภาษณ์ของ วีระ สตาร์ (Spark Plug)³ อดีตผู้ชี้เป้าทางอากาศ (Forward Air Guide - FAG) โดยให้สัมภาษณ์ผ่านคลิปในช่องยูทูป Youtube ของ ศนิโรจน์ ธรรมยศ ในวิดีโอชื่อ “**συมณู ทศพล** ผู้เขียน “**ดั่งรามสูร**” คือใคร? บิ๊กแมนมีจริงหรือไม่? โดยคุณวีระ สตาร์ FAG ตัวจริงในลาว” ออกอากาศเมื่อวันที่ 27 กันยายน ปี พ.ศ. 2564 โดยเล่าว่าσυมณูไปรบในสงครามกลับในลาวจริง แต่ไปทำการรบแค่เพียงปีเดียวเท่านั้น จากนั้นโดนทางกองทัพไล่ออก เพราะแอบจับได้ว่าตัวσυมณูลักลอบจดบันทึกเรื่องราวในสมรภูมิลาว ส่งให้สำนักพิมพ์ตีพิมพ์เผยแพร่ อันเป็นการแอบเปิดเผยความลับทางทหาร (ศนิโรจน์ ธรรมยศ, 2564) เนื่องจากทางรัฐบาลและกองทัพไทยพยายามปกปิดการมีส่วนร่วมของไทยในสมรภูมินี้

เมื่อกลับไทยσυมณูได้ผันตัวเองเป็นนักเขียน โดยผลงานเขียนของσυมณู ชิ้นแรกคือ นวนิยายเรื่อง “เดือนคมเพชรฆาต” ลงตีพิมพ์ในวารสารแสนสุขรายสัปดาห์ ภายใต้นามปากกาว่า “ทอง เทพบุตร” แต่ผลงานดังกล่าวเขียนไม่จบและไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร (เจน อักษราพิจารณ์, 2560, น. 111) จนกระทั่งจักรชัย วิเศษสุวรรณภูมิ หรือเจ้าของนามปากกาว่า “พนมเทียน” ให้ความสนใจกับσυมณู จึงรับσυมณู มาเป็นนักเขียนในสังกัด โดยให้เขียนลงในวารสารจักรวาลรายสัปดาห์ ทำให้συมณู ประสบความสำเร็จในเวลาต่อมา โดยชื่อนามปากกาว่า “συมณู ทศพล” ได้รับการเปิดเผยว่า อ้างอิงมาจากชื่อ “συมณู ุทศพล” พระเอกเรื่อง “แวมยูรา” หนึ่งในบทประพันธ์ของพนมเทียน (กองบรรณาธิการ, 2520, น. 51)

³ Spark Plug เป็นชื่อรหัสที่วีระ ได้รับการจากการเป็นผู้ชี้เป้าทางอากาศ (Forward Air Guide) หรือ FAG โดยตำแหน่งดังกล่าวมีบทบาทสำคัญอย่างมากในช่วงสงครามกลับในลาว จากการทำหน้าที่ในการส่งการเครื่องบินรบโจมตีทางอากาศ เนื่องจากพื้นที่ในลาวมีปัญหาในการโจมตีทางอากาศอย่างมาก โดยเฉพาะข้อจำกัดทางด้านสภาพอากาศและพื้นที่ซับซ้อน ตำแหน่งผู้ชี้เป้าทางอากาศจึงมีส่วนช่วยในการแก้ปัญหาดังกล่าว ทั้งนี้ ผู้ชี้เป้าทางอากาศยังมีความเชี่ยวชาญในเรื่องภาษาเป็นอย่างดี ทำให้สามารถทำหน้าที่พูดคุยติดต่อประสานงานกับทหารต่างชาติได้ จึงถูกเรียกอีกชื่อว่า “นายภาษา” (Carter, 2016, p. 4.)

ผลงานการประพันธ์ส่วนใหญ่ของสยามกุ นับตั้งแต่ผันตัวมาเป็นนักเขียนหลังกลับจากทำการรบในปี พ.ศ. 2516 มักเป็นเรื่องราวของทหารรับจ้างไทยในสงครามลับในลาวที่อ้างอิงจากประสบการณ์จริงของตนเสมอ ควรกล่าวได้ว่าอยู่ในกรอบของความเป็น “สารนิยาย” แต่แล้วในปี พ.ศ. 2519 สยามกุ ได้มีการเปลี่ยนแนวการเขียนของตนออกไป โดยหันไปเขียนนวนิยายที่เป็นเรื่องแต่งมากยิ่งขึ้น เนื่องมาจากช่วงต้นปีดังกล่าวสยามกุ ได้ประสบอุบัติเหตุลอบยิง ซึ่งสยามกุ เชื่อว่าเป็นฝีมือของเจ้าหน้าที่ซีไอเอ. หรือไม่ก็คนของรัฐ ที่ต้องการมาจัดการตนเพราะตนขอวีซ่าจากวีจาร์ณัฐบาลและองค์กรซีไอเอ. หลังจากอุปบัติเหตุดังกล่าวทำให้สยามกุ เลือกจะวางมือไม่เขียนงานที่วิพากษ์วิจารณ์การเมืองหรือเปิดโปงความลับของภาครัฐอีกเลย (กองบรรณาธิการ, 2520, น. 55) อย่างไรก็ตาม ในช่วงปลายปี พ.ศ. 2519 จนถึง พ.ศ. 2520 มีนวนิยายเรื่อง “ดับรามสูร” ตีพิมพ์ลงในหนังสือพิมพ์ไทยรัฐออกมาทุกสัปดาห์ โดยเป็นการหยิบประเด็นเรื่องค่ายรามสูรมาใช้เป็นฉากในเรื่อง แม้จะเป็นเช่นนั้นเรื่อง “ดับรามสูร” ควรจัดกลุ่มว่าเป็นวรรณกรรมประเภทนวนิยาย ดังจะเห็นได้จากมุมมองการเล่าเรื่องของตัวละครที่ไม่ได้เล่าผ่านตัวสยามกุ เพียงคนเดียวเฉกเช่นผลงานการประพันธ์ช่วงก่อนหน้าหรือคำประกาศของสยามกุ ที่มักจะสอดแทรกเข้าไปในงานเขียนของตนว่า เป็นเรื่องจริงเหตุการณ์จริง ซึ่งในเรื่อง “ดับรามสูร” ไม่มีคำประกาศดังกล่าว

ในช่วงปลายทศวรรษ 2520 จนถึง ต้นทศวรรษ 2530 ผลงานเขียนในวงวรรณกรรมของสยามกุ เริ่มซบเซาลง อาจเป็นเพราะในช่วงดังกล่าวอาการป่วยของสยามกุ เริ่มปรากฏชัดยิ่งขึ้น จนกระทั่งในวันที่ 20 มกราคม พ.ศ.2533 ประจิม วงศ์สุวรรณ หรือสยามกุ ทศพล ได้เสียชีวิตอย่างกะทันหันด้วยโรคหัวใจวายเฉียบพลันด้วยวัยเพียง 53 ปี (“สยามกุ ทศพล” ตายหัวใจวายกระทันหัน, 2533, น. 21)

ความคิดทางการเมืองของสยามกุ กศพล ที่ปรากฏผ่านสารนิยายในปี พ.ศ. 2516 - พ.ศ. 2519

สำหรับงานเขียนของสยามกุ นั้นในช่วงระยะแรกหลังได้กลับมาไทย อย่างที่ทราบกันดีว่าส่วนใหญ่เป็นเรื่องราวเกี่ยวกับทหารรับจ้างไทยในสงครามลับในลาว ซึ่งเป็นการที่สยามกุ หยิบเอาประสบการณ์จริงของตนสมัยไปรบมาเผยแพร่ แม้งานสยามกุ จะให้นำหนักกับเรื่องราวของทหารรับจ้างพอสมควร แต่จากการสำรวจของผู้วิจัยพบว่าสารนิยายของสยามกุ นั้นยังสอดแทรกความคิดเห็นทางการเมืองของสยามกุ ที่มีต่อเหตุการณ์บ้านเมืองเช่นเดียวกัน กล่าวได้ว่า นอกจากสยามกุจะทำหน้าที่เป็นกระบอกเสียงให้กับบรรดาทหารรับจ้างไทยในสงครามลับในลาว ยังรวมถึงเป็นภาพสะท้อนเหตุการณ์ทางการเมืองในช่วงเวลาที่ตัวผลงานการประพันธ์ตีพิมพ์เผยแพร่อีกด้วย ดังนั้นในส่วนของหัวข้อนี้จะเป็นภาพการเมืองไทยที่ปรากฏผ่านสารนิยายในช่วง พ.ศ. 2516 หลังจากสยามกุ กลับมา จนถึงช่วงสิ้นสุดในปี พ.ศ. 2519 สยามกุ ได้แสดงให้เห็นภาพการเมืองไทยอย่างไร

ปี พ.ศ. 2516 ถือเป็นช่วงที่สารนิยายของสยามกุ เริ่มเป็นที่รู้จักกันอย่างแพร่หลาย และได้รับความนิยมอย่างสูง ทั้งนี้ยังเป็นปีที่สยามกุ ได้ให้สัมภาษณ์ว่าเป็นปีตั้งต้นของชีวิตในฐานะนักเขียน รวมถึงเป็นช่วงที่ตนได้กลับมาจากสมรภูมिरบในลาว สยามกุ เล่าว่าตนกลับมาไทยหลังรัฐบาล 14 ตุลาฯ (กองบรรณาธิการ, 2520, น.49) ดังนั้นปีนี้จึงเป็นหมุด

หมายสำคัญสำหรับการเริ่มต้นของตัวสยามๆ แต่ในขณะเดียวกันปีนี้กลับเป็นช่วงขาลงของรัฐบาลไทย ที่นำโดยจอมพลถนอม กิตติขจร และความนิยมของรัฐบาลค่อนข้างตกต่ำอย่างหนัก กระแสความไม่พอใจของประชาชนเริ่มใกล้ปะทุขึ้นเรื่อย ๆ จนกระทั่งเหตุการณ์การล่ำส่วที่ทุ่งใหญ่นเรศวร ช่วงวันที่ 29 เดือนเมษายน พ.ศ. 2516 ได้มีการตรวจพบข้าราชการและนักธุรกิจหลายคนแอบลักลอบเข้าไปล่าสัตว์ในพื้นที่ดังกล่าว และเกิดอุบัติเหตุเฮลิคอปเตอร์ตก จากนั้นเหตุการณ์ดังกล่าวได้ตีพิมพ์เผยแพร่ลงหนังสือพิมพ์หลายฉบับ (สุธาชัย ยิ้มประเสริฐ, 2551, น. 123 - 124) สร้างความไม่พอใจให้แก่ประชาชนจำนวนมาก ทั้งนี้ทางจอมพลถนอม กิตติขจร นายกรัฐมนตรีขณะนั้นได้ออกมาให้สัมภาษณ์สื่อในเชิงปกป้องอีกด้วย⁴ เหตุการณ์ล่ำส่วที่ทุ่งใหญ่นเรศวรนับเป็นขบวนการสำคัญที่ก่อให้เกิดการประท้วงครั้งใหญ่ในหน้าประวัติศาสตร์การเมืองไทย อย่าง 14 ตุลาคม พ.ศ. 2516 ในเวลาต่อมา โดยเป็นเหตุการณ์ที่มีมวลชนจำนวนมากออกมาประท้วงรัฐบาลของจอมพลถนอมอย่างเปิดเผย ซึ่งเหตุการณ์นี้จบลงด้วยความพ่ายแพ้ของรัฐบาล และทางจอมพลถนอม ได้ลี้ภัยออกนอกประเทศในที่สุด

รัฐบาลที่ได้มารักษากรุงต่อจากจอมพลถนอม คือ “รัฐบาลพระราชทานของนายสัญญา ธรรมศักดิ์” ดำรงตำแหน่งในวันที่ 14 ตุลาคม พ.ศ. 2516 (หลังเหตุการณ์การปะทะระหว่างมวลชนและเจ้าหน้าที่รัฐ) - 22 พฤษภาคม พ.ศ. 2517 เป็นสมัยแรก และวันที่ 27 พฤษภาคม พ.ศ. 2517 - 14 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2518 ดำรงตำแหน่งสมัยที่สอง ซึ่งสาเหตุสำคัญที่ทำให้นายสัญญา ธรรมศักดิ์ ได้รับเลือกแต่งตั้งให้เป็น “นายกรัฐมนตรีพระราชทาน” หลังเหตุการณ์ 14 ตุลาฯ เพราะนายสัญญา มีคุณสมบัติที่สามารถประนีประนอมกับทุกกลุ่มการเมืองในมุมมองของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร (รัชกาลที่ 9) ไม่ว่าจะกับกลุ่มฝ่ายขวา จากความใกล้ชิดกับพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ในฐานะ “องคมนตรี” เรียกได้ว่าได้รับความไว้วางใจอย่างสูงจากสถาบันพระมหากษัตริย์ ยิ่งไปกว่านั้นนายสัญญา ยังมีความสัมพันธ์ที่ดีกับ “กลุ่มทหาร” ที่กุมอำนาจทางการเมืองเป็นระยะเวลานาน จากบทบาททางการเมืองในสมัยจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ โดยเป็นสมาชิกผู้แทนราษฎรประเภทที่ 2 (พ.ศ. 2500), ต่อมาเป็นที่ปรึกษาฝ่ายกฎหมายของคณะปฏิวัติ (พ.ศ. 2501) และเป็นรองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ (พ.ศ. 2502) ในขณะที่กลุ่มฝ่ายก้าวหน้าหรือฝ่ายซ้าย ที่โดยส่วนใหญ่เป็นพวกปัญญาชนนิสิตนักศึกษา นายสัญญานั้นมีสัมพันธ์ที่ค่อนข้างมากกับนักศึกษา ในฐานะอาจารย์ คณบดี และอธิการบดีมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ (จันทนา ไชยนาเคนทร์, 2554, น. 63) ดังนั้น ตัวตนของนายสัญญา จึงสามารถช่วยเป็นคนกลางระหว่างฝ่ายขวาและซ้ายได้ จึงนำไปสู่การถูกเลือกเป็นนายกรัฐมนตรีพระราชทานในที่สุด

⁴ หลังเหตุการณ์การล่ำส่วที่ทุ่งใหญ่นเรศวร ทางจอมพลถนอม กิตติขจร ได้ให้สัมภาษณ์ต่อสื่อมวลชนว่า เหล่าพยานบรรดาคัดค้านไป “ราชการลับเปิดเผยไม่ได้” ไม่ได้เป็นการลักลอบล่าสัตว์สงวนตามที่ประชาชนแต่อย่างใด (แอบซุ่มดูพฤติกรรมทั้งวันทั้งคืนใช้เฮลิคอปเตอร์ลี้ภัยไปทั้งคณะ จอมพลถนอมยืนยัน “ไปราชการลับ”, 2516, น.1,16.) ในขณะที่พลเอกณรงค์ กิตติขจร อ้างว่าพยานบรรดาคัดค้านเหล่านี้ เข้าไปในพื้นที่ป่าสงวนเพื่อเข้าไปทำแผ่นดินและตรวจดูสภาพภูมิประเทศคงกะเหรี่ยงจังหวัดกาญจนบุรี เป็นการเข้าไปด้วยเหตุผลทางราชการเช่นเดียวกัน (ป่าไม้กับนิสิตนักศึกษาบุกเข้าไปจับ พ.ท.ลูกชาย ‘พวง สาระสิน’ รับหนี ขนเนื้อ - ปินซัน ส.2 ล้ำยังหนักเกิน, 2516, น. 1,16)

ยุคสมัยของรัฐบาลนายสัญญา ธรรมศักดิ์ นับเป็นการเปิดศักราชใหม่ของยุคสมัยใหม่ในประเทศไทย และเป็นช่วงที่ข้าราชการเมืองฝ่ายก้าวหน้า (ฝ่ายซ้าย) ขึ้นมามีบทบาทนำอย่างเปิดเผย จากเดิมที่ในช่วงยุคสมัยก่อนหน้าเป็นช่วงที่ประเทศไทยถูกควบคุมโดยรัฐบาลเผด็จการทหารแทบจะสมบูรณ์และมีการจำกัดในด้านแสดงความคิดเห็นทางการเมือง เมื่อเข้าสู่ยุคสมัยของนายสัญญา ประเทศไทยมีความเป็นประชาธิปไตยมากยิ่งขึ้นอย่างไม่เคยเป็นมาก่อน เนื่องจากรัฐบาลของนายสัญญาเป็นรัฐบาลพลเรือนในรอบหลายปี อีกทั้งประชาชนมีความตื่นตัวทางการเมืองมากยิ่งขึ้นจากการผ่านเหตุการณ์ 14 ตุลาฯ มา อย่างไรก็ตาม แม้ในช่วงรัฐบาลของนายสัญญา นั้น ประชาชนจะมีเสรีภาพในการแสดงออกทางการเมือง แต่ในทางกลับกันรัฐบาลชุดนี้ไม่ได้มีเสถียรภาพในทางการเมืองแต่อย่างใด กล่าวคือทางรัฐบาลสัญญาไม่สามารถควบคุมความขัดแย้งระหว่างหลายกลุ่มการเมืองได้ทั้งยังไม่สามารถต่อต้านอิทธิพลของกลุ่มฝ่ายขวาที่เข้ามาแทรกแซงการทำงานหลายครั้ง ไม่ว่าจะจะเป็นกลุ่มทหารหรือตำรวจ⁵ จนเป็นเหตุให้รัฐบาลสัญญา ต้องลงจากอำนาจในการดำรงตำแหน่งครั้งแรก เมื่อวันที่ 22 พฤษภาคม พ.ศ. 2517 และในเวลาต่อมา นายสัญญา ก็ได้รับเลือกให้เป็นนายกรัฐมนตรีอีกครั้ง แต่ก็ประสบกับปัญหาารุมเร้าไม่ต่างกับในช่วงสมัยแรก ไม่ว่าจะเป็นเรื่อง “วิกฤตการณ์รัฐธรรมนูญ” ซึ่งเป็นความขัดแย้งระหว่างรัฐบาลของนายสัญญากับสภานิติบัญญัติแห่งชาติ หรือ กรณีที่ประชาชนต่างประท้วงรัฐบาลนายสัญญา ว่าไม่มีความรับผิดชอบในเรื่องที่จอมพลถนอม แอบลักลอบเข้าประเทศ จะเห็นได้ว่ารัฐบาลของสัญญา ต้องเผชิญกับปัญหามากมายทั้งสองสมัย จนท้ายที่สุด เมื่อมีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2517 รัฐบาลได้จัดให้มีการเลือกตั้งใหม่ ทำให้รัฐบาลที่นำโดยสัญญา ธรรมศักดิ์ ได้หมดวาระลงอย่างสมบูรณ์ เมื่อวันที่ 14 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2518 (จินตนา ไชยนาเคนทร์, 2554, น. 151)

ทัศนะของสยามยุค ที่มีต่อรัฐบาลชุดสัญญา ธรรมศักดิ์นั้น สยามภู มองว่าสัญญา มีความไม่แน่นอนว่าจะเลือกจุดยืนทางการเมืองอยู่ข้างฝ่ายใดระหว่างฝ่ายขวาและฝ่ายซ้าย ซึ่งสยามภู ได้พาดพิงถึงสัญญาในสารนิยายชุดสงครามผืนที่ภูหินตั้งเล่มที่ 2 เอาไว้ว่า “...รัฐบาลนายสัญญา นโยบายการเมืองก็คิดไม่ออก จะเอียงซ้ายหรือเอียงขวากันแน่” (สยามภู กศพล, 2519ข, น. 269) แสดงให้เห็นว่าแม้ว่าในช่วงสมัยของสัญญา ในฐานะนายกรัฐมนตรีพระราชทาน ผู้ซึ่งถูกเชื่อว่า มีภาพลักษณ์ที่ดีและสามารถเข้าได้กับทุกกลุ่มการเมือง แต่ทว่า ในความเป็นจริงภาพลักษณ์ของสัญญา คือความคลุมเครือที่ไม่ชัดเจนสำหรับทุกกลุ่มการเมือง ซึ่งได้สร้างความสับสนให้กับประชาชนพอสมควร

สำหรับการแสดงความคิดเห็นของสยามภู ที่มีต่อสถานการณ์บ้านเมืองที่ปรากฏในช่วงเวลานี้ พบว่ายังไม่ได้มีการกล่าวถึงมากนัก แต่สำหรับเหตุการณ์ 14 ตุลาฯ นั้น ได้ถูกหยิบยกกล่าวถึงในสารนิยายของสยามภู เป็นพิเศษในเล่ม “นักรบรับจ้าง” โดยเป็น

⁵ อาทิ ภายหลังจากการขึ้นสู่อำนาจของสัญญา ธรรมศักดิ์ ได้เกิดการร้องเรียนจากนิสิตนักศึกษาและประชาชนส่วนใหญ่ให้จัดการดำเนินการสืบสวนกับผู้ก่อให้เกิดความรุนแรงในเหตุการณ์ 14 ตุลาฯ แต่ทว่าในท้ายที่สุด การดำเนินการดังกล่าว ไม่ได้รับความเห็นชอบจาก พลเอก สุรสีห์ มัยลาภ (รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงกลาโหม) และ พลเอกฤษณี สีระรา (ผู้อำนวยการความสงบ) โดยให้เหตุผลว่า จะเป็นการกระทบต่อขวัญกำลังใจของตำรวจทหาร และเป็นการทำให้ภาพลักษณ์ทหารตำรวจเสื่อมเสียกว่าเดิม การดำเนินการจึงเป็นไปด้วยความล่าช้า ซึ่งเป็นการแสดงให้เห็นถึงอิทธิพลของฝ่ายขวา จากกลุ่มตำรวจและทหารที่มีเหนือต่อรัฐบาลของสัญญา (จินตนา ไชยนาเคนทร์, 2554, น. 106 - 114)

การหยิบเอา 14 ตุลาคม มาใช้สร้างความชอบธรรมและภาพลักษณ์ที่ดีให้แก่ทหารรับจ้างไทยในสงครามลับในลาว สำหรับสยามมองเหตุการณ์ 14 ตุลาคม ว่าเป็นเรื่องที่ถูกต้องการเรียกร้องความเป็นธรรมจากรัฐบาลที่นำโดยจอมพลถนอม กิตติขจร ผู้ซึ่งมีภาพลักษณ์ของนักการเมืองที่โกงกินและยังถูกสหรัฐอเมริกา ชักใยอยู่เบื้องหลัง ดังนั้นการเกิดขึ้นของเหตุการณ์ 14 ตุลาคม จึงเห็นสมควรอย่างยิ่งโดยสยามได้หยิบยกคำกล่าวของ พลโทวิฑูรย์ ยะสวัสดิ์ หรือ นายเทพ 333 ที่เป็นถึงระดับผู้บังคับบัญชาของกองผสมที่ 333 หรือ พวาทหารรับจ้างไทยในสงครามลับในลาว มาอ้างว่า ในเหตุการณ์ 14 ตุลาคม ไม่มีทหารรับจ้างเข้าไปก่อวินาศกรรมต่อประชาชนตามข่าวลือแต่อย่างใด ทั้งนี้ หากสามารถส่งทหารรับจ้างไทยเข้าไปร่วมในเหตุการณ์นี้ได้ ก็คงจะเลือกอยู่ข้าง “ประชาชน” อย่างแน่นอน (สยามภู ทศพล, 2519ค, น. 104) นั่นหมายความว่า สยามเห็นชอบกับฝ่ายก้าวหน้าสำหรับกรณีเหตุการณ์ 14 ตุลาคม

สาเหตุที่ทำให้เหตุการณ์ 14 ตุลาคม ถูกหยิบยกขึ้นมากล่าวถึงในสารนิยายของ สยาม ผู้วิจัยสันนิษฐานว่า ส่วนหนึ่งมาจากการที่เหตุการณ์ 14 ตุลาคม หนึ่งเหตุการณ์ที่ส่งผลเสียต่อภาพลักษณ์ของทหาร จากการใช้กำลังทหารและตำรวจปราบปรามผู้ชุมนุมประท้วงด้วยวิธีที่รุนแรง การปะทะกันนั้นส่งผลให้มีผู้ชุมนุมบาดเจ็บและเสียชีวิต (ชาญวิทย์ เกษตรศิริ, 2544, น.76 - 77) ทั้งนี้ภายหลังจากเหตุการณ์ 14 ตุลาคม สิ้นสุดลง ข่าวลือหนาหูจากเจ้าหน้าที่ระดับสูงว่าได้จับผู้ต้องสงสัย “กลุ่มชายชุดดำ” ที่ยิงอาวุธปืนลงมาจากตาดฟ้ากรมสรรพากร หลังคดีกฤษฎากรุงเทพ และจากรอบตีภิรมวิกรมสถานี้ ตำรวจขณะสงครามได้ โดยพบว่าส่วนหนึ่งเป็นคนของ “ทหารเสือพราน”⁶ อันแสดงให้เห็นว่าทหารรับจ้างไทยในลาวมีส่วนเกี่ยวข้องกับเหตุการณ์นี้ ข่าวลือเรื่องดังกล่าวเริ่มมีปรากฏมาตั้งแต่ภายหลังเหตุการณ์สิ้นสุดลง และถูกกลับมากล่าวถึงอีกครั้งหลังจากความพยายามจะชำระประวัติศาสตร์ใหม่ของพลเอกณรงค์ กิตติขจร ในช่วงปี พ.ศ. 2546 ที่ต้องการแก้ต่างให้ตนเองในอดีตเป็นผู้บริสุทธิ์ อย่างไรก็ตาม ไม่มีหลักฐานเพียงพอที่จะยืนยันได้ว่า กลุ่มผู้ต้องสงสัยที่จับได้เป็นคนของกองพันเสือพราน หรือ บก.333 จริง

ผู้วิจัยมองว่าข่าวลือเรื่องทหารเสือพราน (ทหารรับจ้าง) มีส่วนเกี่ยวข้องกับเหตุการณ์ 14 ตุลาคม ส่งผลให้สยาม ได้ออกมาเล่าถึงประเด็นนั้นเอง โดยสยาม ได้มีการพาดพิงถึง เทพ333 หรือพลตำรวจโท วิฑูรย์ ยะสวัสดิ์ (ยศขณะนั้น) ในเหตุการณ์ 14 ตุลาคม ว่า “ผมกลับจากกรุงเทพฯ ขึ้นอูดร หลอกถามพนักงานวิทยุพักเดียวก็ทราบว่าคุณเคยมีคำสั่งจากสวนรินให้เคลื่อนย้ายกำลังทหารรับจ้างเข้าไปในกรุงเทพฯ จริง...แต่คนที่ระบุคำสั่งอย่างไม่กลัวหน่วยเหนือก็คือนายเทพ ผู้บังคับบัญชาสูงสุดของทหารรับจ้างคนที่ผมกำลังกล่าวขวัญถึงอยู่นี่เอง” (สยามภู ทศพล, 2519ค, น. 103) นั่นหมายความว่า มีความพยายามที่จะส่งทหารเสือพรานเข้าร่วมเหตุการณ์ 14 ตุลาคม จริง หากเชื่อในข้อเขียนของสยาม เพียงแต่คำสั่งดังกล่าวโดนระงับเสียก่อน และหากส่งทหารเสือพราน

⁶ กรณีชายต้องสงสัยบนตึกสรรพากร ที่เกี่ยวข้องกับทหารรับจ้างและบก 333 นั้น เป็นคำให้การของเจ้าหน้าที่ระดับสูง เช่น พลโทบุญชู รูปขจร หรือ พันตำรวจโทอนุชา ทับสุวรรณ เท่านั้น ซึ่งไม่มีหลักฐานเชิงประจักษ์ที่ชัดเจนเกี่ยวกับเรื่องนี้ สำหรับชุดการรับรู้เรื่องดังกล่าว มาจากความพยายามจะชำระประวัติศาสตร์เหตุการณ์ 14 ตุลาคม ใหม่ ของ พลเอกณรงค์ กิตติขจร ที่ทำงานร่วมกับนักวิชาการมาชวเรียมเรียง ที่ต้องการการนำเสนอว่าในเหตุการณ์ครั้งดังกล่าว ตนเองบริสุทธิ์ ผู้รับผิดชอบไม่ใช่เพียงแค่นั้น แต่ คือ พลตำรวจเอกวิฑูรย์ ยะสวัสดิ์ หรือ เทพ 333 หัวหน้ากองพันเสือพราน อยู่เบื้องหลังเหตุการณ์นี้ (เทพมนตรี ลิมปพยอม, 2546, น. 306 - 307)

เข้าร่วมเหตุการณ์นี้จริง ทั้งนี้ สยามภู ก็ได้ให้คำตอบของคำถามนี้จากการได้มีโอกาสคุยกับ นายเทพ 333 ไว้ว่าต้องเลือกยืนอยู่ฝ่ายเดียวกับประชาชนอย่างแน่นอน

“ประชาชนซัดครับ...ไอพวกกล้าตายของผมหลายร้อยคน มันกระหึ้นกระหือ้อยากไปช่วยประชาชนใจจะขาดอยู่แล้ว”

“นี่แหละครับเป็นความจริงที่ผมได้ทราบมา เมื่อกลับเข้าสู่แนวรบที่ล่องแจ้ง ขณะนี้เหตุการณ์ต่าง ๆ ก็ได้คลี่คลายลงไปในทางดีแล้ว เหตุการณ์ที่ผ่านมาไม่มีใครผิดดวงชะตาของบ้านเมืองและการหลงไหลอำนาจของบุคคลเพียงสองตระกูล ทำให้ประเทศชาติปั่นป่วน...ขณะนี้เราต้องการความสามัคคีเป็นอันดับแรก เมื่อประชาชนสำนึกในหน้าที่ของแต่ละฝ่าย เชื่อผมเถอะครับ ประเทศชาติของเราจะต้องเจริญก้าวหน้าไม่แพ้ชาติต่าง ๆ ในเอเชียทีเดียว” (สยามภู ทศพล, 2519ค, น.104)

ในส่วนของการกล่าวถึงเรื่องทหารเสือพรานในเหตุการณ์ 14 ตุลา ผ่านมุมมองของ พลตำรวจเอก วิฑูรย์ ยะสวัสดิ์ นั้นมีการกล่าวถึงในหนังสืออัตชีวประวัติของตนเองไว้ในหนังสือเรื่อง “ด้วยความรู้สึกและทรงจำในวันวานของเทพ 333” ที่เขียนและเรียบเรียงโดย เรืองยศ จันทรศิริ ในปี พ.ศ. 2535 ซึ่งได้เล่าเอาไว้ว่า เมื่อวันที่ 10 ตุลาคม พ.ศ. 2516 ก่อนเกิดเหตุการณ์วันมหาวิปโยค ตนได้รับคำสั่งจากผู้บังคับบัญชาชั้นสูงให้เดินทางกลับจากปฏิบัติราชการที่อุดรธานี ให้นำหน้าไปช่วยกราบเรียนคณะรัฐบาลขณะนั้น ขอร้องให้ช่วยปล่อยตัวกลุ่มผู้ต้องหาที่เรียกร้องรัฐธรรมนูญ ซึ่งเป็นอาจารย์และนิสิตนักศึกษาที่เรียกกันว่า “13 กบฏ” โดยช่วยพยายามชี้แจงว่าหากไม่ปล่อยตัวกลุ่มผู้ต้องหาเหตุการณ์บ้านเมืองจะมีความรุนแรงมากยิ่งขึ้น และได้กล่าวต่อไปว่า การที่ผู้บังคับบัญชาชั้นสูงเลือกเจาะจงให้พล.ต.อ วิฑูรย์ เป็นคนเข้าไปเจรจากับคณะรัฐบาล เพราะเบื้องบนมองว่า กองบก 333. หรือกองพันทหารเสือพราน ที่อยู่ใต้การควบคุมของเขา เทียบได้กับกองทหารบกทั้งประเทศ ทั้งในด้านกำลังคนและยุทธโปกรณ์ ทำให้ พล.ต.อ.วิฑูรย์ มีบารมีและน่าเกรงขามอย่างมาก (เรืองยศ จันทรศิริ, 2535, น.141 - 145) อย่างไรก็ตาม หนังสืออัตชีวประวัติชิ้นนี้ไม่มีการกล่าวถึง กรณีข่าวลือเรื่องทหารเสือพราน ดักยิงประชาชนบนตึกสรรพากร หรือ ข่าวลือเรื่องทหารเสือพรานมีส่วนเกี่ยวข้องกับเหตุการณ์นี้โดยตรง เพียงแต่มีการกล่าวเป็นนัย ๆ ว่าข่าวลือดังกล่าวไม่เป็นความจริง พร้อมนำเสนอว่าตัวตนที่แท้จริงของ พล.ต.อ วิฑูรย์ มีหัวใจที่รักในประชาธิปไตยและเคารพประชาชน ไม่สนใจการเมืองแต่อย่างใด

สำหรับรัฐบาลที่มารับหน้าที่สานต่อการดูแลประเทศต่อจากนายสัญญา คือ รัฐบาลของ ม.ร.ว. คึกฤทธิ์ ปราโมช ดำรงตำแหน่งตั้งแต่วันที่ 21 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2518 - 12 มกราคม พ.ศ. 2519 โดยคึกฤทธิ์ นั้นมีจุดยืนฝักใฝ่ไปทางอนุรักษนิยมหรือขวา ค่อนข้างชัด เมื่อคึกฤทธิ์ ขึ้นเป็นนายกรัฐมนตรี ก็ต้องเผชิญกับปัญหาและความวุ่นวายที่ค้างคาตั้งแต่สมัยของสัญญา โดยเฉพาะกับปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองจากหลายกลุ่มการเมือง โดยเฉพาะกลุ่มขวาและซ้ายที่เป็นปัญหาสะสมเรื่อยมา ซึ่งในสมัยคึกฤทธิ์

มีการชุมนุมเดินประท้วงของทั้งฝ่ายขวาและฝ่ายซ้ายไม่เว้นแต่ละวัน⁷ ประกอบสถานการณ์ในอินโดจีนค่อนข้างแย่นอกจากฝ่ายคอมมิวนิสต์กำลังมีชัยในพื้นที่ประเทศเพื่อนบ้านไม่ว่าจะเป็น ลาว หรือ เวียดนาม ชำร้ายในช่วงนี้ทางสหรัฐฯ กำลังดำเนินนโยบายถอยร่นกำลังทหารออกไปจากภูมิภาคนี้อีกด้วย (วิลาสินี จินตลิจิตติ, 2546, น. 48) ส่งผลให้เพิ่มความตึงเครียดทางการเมืองภายในประเทศอย่างมาก โดยเฉพาะกับฝ่ายขวาที่หวาดกลัวคอมมิวนิสต์ จึงทำให้ประเทศไทยภายใต้รัฐบาลของนายสัญญา มีเสถียรภาพทางการเมืองเฉกเช่นเดียวกับรัฐบาลของนายสัญญา

นโยบายสำคัญประการหนึ่งที่เกิดขึ้นในรัฐบาลคึกฤทธิ์ คือ “การหันไปเปิดสัมพันธ์ทางการทูตกับสาธารณรัฐประชาชนจีน” โดยคึกฤทธิ์ได้เดินทางไปสาธารณรัฐประชาชนจีนด้วยตนเองเมื่อวันที่ 1 กรกฎาคม พ.ศ. 2518 เพื่อมุ่งหวังผลประโยชน์ทางด้านเศรษฐกิจและการเมือง (วิลาสินี จินตลิจิตติ, 2546, น. 47) การกระทำของคึกฤทธิ์ นับว่าเป็นการสร้างความปลอดภัยให้กับทุกกลุ่มการเมือง ซึ่งการไปจับมือกับจีนแผ่นดินใหญ่ครั้งนี้ แม้แต่ฝ่ายอนุรักษ์นิยมหรือฝ่ายขวาด้วยกันต่างก็ไม่เห็นด้วยกับคึกฤทธิ์ เท่าไรนัก เพราะตลอดในช่วงสงครามเย็น ประเทศจีนถือได้ว่าเป็นภัยคุกคามต่อความมั่นคงของประเทศไทยมาโดยตลอด เนื่องจากประเทศจีนมีจุดยืนทางการเมืองไปทางสังคมนิยมคอมมิวนิสต์ที่ต่างกับไทยที่เลือกยืนอยู่ข้างโลกเสรี

ภายหลังจากเปิดสัมพันธ์ทางการทูตกับสาธารณรัฐประชาชนจีนได้ไม่นาน เกิดวิกฤตการณ์นอกประเทศที่ส่งผลต่อประเทศไทยโดยตรง คือ การที่ฝ่ายคอมมิวนิสต์มีชัยเหนือประเทศในแถบภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ได้เกือบหมด เช่น เวียดนามเหนือสามารถยึดเวียดนามใต้ได้ ขบวนการประเทศลาวหรือลาวฝ่ายซ้ายเข้ายึดอำนาจการปกครองในลาวได้สำเร็จ, และกองทัพเขมรแดงได้รับชัยชนะต่อรัฐบาลเขมรฝ่ายนิยมตะวันตก ยิ่งตอกย้ำว่าทฤษฎีโดมิโน (Domino theory) อาจจะเข้าใกล้ความเป็นจริงมากขึ้น (สมาน ทองศรี, 2522, น. 217 - 219) ส่งผลให้ฝ่ายขวาเคลื่อนไหวและตอบโต้การชุมนุมของฝ่ายซ้ายด้วยวิธีที่รุนแรงมากยิ่งขึ้น และอยู่ในระดับที่ไม่สามารถประนีประนอมต่อรองด้วยกันได้อีกแล้ว ปัญหาทั้งวิกฤตการณ์ภายในและภายนอกประเทศส่งผลต่อเสถียรภาพและความมั่นคงในคณะรัฐบาลของคึกฤทธิ์ อย่างมาก ทั้งนี้ รัฐบาลของคึกฤทธิ์เป็นรัฐบาลผสม ที่มีหลายพรรคการเมืองรวมตัวเข้าด้วยกัน ทำให้คึกฤทธิ์ ต้องประสบปัญหาและความยุ่งยากในการบริหาร เพราะมีความแตกแยกและขัดแย้งภายในค่อนข้างสูง ยิ่งมีข่าวลือว่าจะเกิดรัฐประหารเกิดขึ้น เพราะคณะรัฐบาลไม่สามารถแก้ไขปัญหาต่าง ๆ สร้างความหวังใจให้รัฐบาลคึกฤทธิ์ อย่างมาก ดังนั้น ในท้ายที่สุดคึกฤทธิ์ จึงตัดสินใจยุบสภา ในวันที่ 12 มกราคม พ.ศ. 2519 เพื่อเปิดให้มีการเลือกตั้งใหม่ ในวันที่ 4 เมษายน พ.ศ. 2519 โดยทางคึกฤทธิ์ได้ลงเลือกตั้งครั้งนี้เช่นกัน แต่ไม่ได้รับเลือกแต่อย่างใด จึงถือว่ารัฐบาลคึกฤทธิ์ หมดวาระโดยสมบูรณ์ (วิลาสินี จินตลิจิตติ, 2546, น. 48 - 49)

⁷ เช่น จลาจลเผาจนผู้ว่าราชการจังหวัดนครศรีธรรมราช, การหยุดงานประท้วงของกรรมกรเกือบทุกแห่ง, การชุมนุมของกลุ่มชาวนา, การนำประท้วงรัฐบาลของเจ้าหน้าที่ตำรวจจังหวัดลำพูน, การชุมนุมประท้วงรัฐบาลของนิสิตนักศึกษา, กลุ่มกระทัมแดงบุกเผามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, หรือ การเคลื่อนไหวของกลุ่มนวล เป็นต้น (สมาน ทองศรี, 2522, น. 229 - 230)

รัฐบาลชุดใหม่ที่มาโดย ม.ร.ว.เสนีย์ ปราโมช เข้ามารับช่วงต่อจากรัฐบาลของ คึกฤทธิ์ โดยเสนีย์ นั้นดำรงตำแหน่งเป็นนายกรัฐมนตรีในช่วงระยะเวลาสั้น ๆ เท่านั้น เริ่มนับตั้งแต่ 21 เมษายน พ.ศ. 2519 จนถึง 6 ตุลาคม พ.ศ. 2519 ซึ่งในช่วงระยะเวลาสั้นนี้ ความขัดแย้งระหว่างกลุ่มการเมืองในประเทศ ไม่ว่าจะเป็นฝ่ายซ้ายและฝ่ายขวาเข้าชนวิกฤตอย่างหนัก จนทางรัฐบาลไม่สามารถควบคุมได้อีกต่อไป ทั้งนี้ สังคมในช่วงนี้เคยชินกับการใช้ความรุนแรงและการสังหารชีวิตโดยตรงมาสังกระยะหนึ่งแล้ว⁸ จนกระทั่งเมื่อทางฝ่ายขวาหรือกลุ่มชนชั้นนำประเมินได้ว่าขบวนการนักศึกษาหรือกลุ่มฝ่ายขวากำลังลงไปมาก จึงใช้โอกาสนี้นำจอมพลประภาส จารุเสถียร เข้ามาในประเทศไทย เมื่อวันที่ 16 สิงหาคม พ.ศ. 2519 ข้ออ้างในการนำจอมพลประภาส เข้ามาคือเพื่อรักษาดวงตา แม้จะเกิดการชุมนุมประท้วงของฝ่ายนักศึกษา แต่การประท้วงครั้งนี้ก็โดนก่อกวนโดยมีกลุ่ม อันธพาลการเมือง ขว้างระเบิดใส่ที่ชุมนุมของฝ่ายนักศึกษา ทำให้มีผู้เสียชีวิต 2 คน และบาดเจ็บอีก 38 คน (สุธาชัย ยิ้มประเสริฐ, 2551, น. 160) สภาวะความตึงเครียดทางการเมืองนี้ ดำเนินเรื่อยมา จนกระทั่งจุดเปลี่ยนสำคัญที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในเวลาต่อมาในสมัยรัฐบาลเสนีย์ คือกรณีการที่จอมพลถนอม กิตติขจร จะกลับสู่ประเทศไทยเมื่อวันที่ 19 กันยายน พ.ศ. 2519 ซึ่งเป็นขบวนการสำคัญของเหตุการณ์ 6 ตุลา โดยถนอม อ้างเหตุผลว่าจะมาเยี่ยมบิดาที่สูงอายุ โดยได้ขอเป็นสามเณรจากสังฆคโปร์เมื่อถนอม เดินทางกลับเข้ามา ทางฝ่ายขบวนการนักศึกษาจึงต่อต้านในทันที ผ่านการยื่นข้อเสนอต่อรัฐบาลของเสนีย์ แสดงการคัดค้านจอมพลถนอม พร้อมเรียกร้องให้นำเอาจอมพลถนอม มาขึ้นศาลพิจารณาคดี แต่ทางรัฐบาลของเสนีย์ไม่อาจจัดการอะไรได้ จึงได้ลาออกจากตำแหน่งกลางสภาผู้แทนราษฎร (สุธาชัย ยิ้มประเสริฐ, 2551, น. 161)

แม้ว่าเสนีย์ จะได้รับการเสนอชื่ออีกครั้งให้ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีตามเดิม แต่ไม่ทันจะจัดตั้งรัฐบาลได้สำเร็จ ก็เกิดเหตุการณ์ 6 ตุลาคม พ.ศ. 2519 เสียก่อน เหตุการณ์นี้เป็นกรรณการสังหารหมู่นักศึกษาที่ชุมนุม ณ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ โดยนักศึกษาเหล่านี้มาชุมนุมเพื่อขับไล่จอมพลถนอม แต่กับถูกกลุ่มฝ่ายขวา เช่น กระทั่งแดง ลูกเสือชาวบ้าน และนวนพล ที่รวมกำลังกับเจ้าหน้าที่ตำรวจเข้าอาวุธสงครามโจมตีใส่ผู้ชุมนุม จนเกิดการสูญเสียชีวิตเป็นจำนวนมาก (สุธาชัย ยิ้มประเสริฐ, 2551, น. 165) หลังจากการกวาดล้างขบวนการนักศึกษาในวันที่ 6 ตุลาคม ในช่วงเวลาตอนเย็นของวันเดียวกัน ฝ่ายทหารก็ได้ก่อการรัฐประหารยึดอำนาจขึ้น และแต่งตั้งนายธานินทร์ กรัยวิเชียร เป็นนายกรัฐมนตรี นับเป็นการสิ้นสุดรัฐบาลของเสนีย์ ขณะเดียวกันก็เป็น การสิ้นสุดของยุคประชาธิปไตยหลัง 14 ตุลา กลับสู่ยุคฝ่ายขวามีอำนาจอย่างสมบูรณ์

⁸ นับตั้งแต่ในช่วงปี พ.ศ. 2517 มีการใช้มาตรการทำร้ายและสังหารชีวิตโดยตรง ซึ่งการใช้ความรุนแรงในการสังหารขบวนการนักศึกษาและประชาชน (ฝ่ายซ้าย) เริ่มปรากฏให้เห็นตั้งแต่ กรณีสังหารนายชินวัตร สระตา อดีต ส.ส.ร้อยเอ็ด วันที่ 16 มิถุนายน พ.ศ. 2517 และนายเมตตา เหล่าอุดม ผู้นำชาวนามาบประชัน วันที่ 11 สิงหาคม, ต่อมาเป็น ผู้นำนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหงที่ถูกลอบยิงเสียชีวิตที่ป้ายรถประจำทาง สภาวะความรุนแรงเกินควบคุมนั้น ดำเนินเรื่อยมา และยังกระทำการโดยเปิดเผยมากขึ้นเรื่อย ๆ ใน พ.ศ. 2518 ก็ได้มีการสังหารผู้นำนักศึกษาและกรรมการ เช่น นายสนอง ปัญญา ผู้นำกรรมการถูกยิงเสียชีวิตที่พังงา ในวันที่ 25 มกราคม หรือ นายนิสิต จิโรโสภณ หัวหน้าข่าวหนังสือพิมพ์อิปติย ถูกสังหารโดยการผลัดกรรไฟเมื่อวันที่ 2 เมษายน ปีเดียวกัน จนกระทั่งเมื่อสภาวะในลักษณะนี้ดำเนินมาเรื่อย จนกลายเป็นความ “เคยชิน” การทำร้ายหรือสังหาร ได้กระทำอย่างเปิดเผยมากยิ่งขึ้น ในปี พ.ศ. 2519 เช่น ในเดือนกุมภาพันธ์ มีการสังหาร ปรีดาจินดานนท์ อมเรศ ไชยสะอาด นักศึกษามหาวิทยาลัยมหิดล, การสังหารนายบุญสนอง บุญโยทยาน เลขานุการพรรคสังคมนิยม เป็นต้น (สุธาชัย ยิ้มประเสริฐ, 2551, น. 158 - 159.)

และฝ่ายซ้ายกลับมากฎกราบปรามอีกครั้ง นิสิตนักศึกษาหลายคนต้องหนีเข้าป่าไปเข้าร่วมกับพรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทย (คริส เบเคอร์ และ ผาสุก พงษ์ไพจิตร, 2561, น. 270 - 272)

กล่าวโดยสรุป ในช่วงรอยต่อระหว่างปี พ.ศ. 2518 - พ.ศ. 2519 ซึ่งเป็นช่วงสมัยของรัฐบาลคึกฤทธิ์ และเสนีย์ นั้น จะเห็นได้ว่าเป็นช่วงที่มีความวุ่นวายทางการเมืองตลอดทั้งยุคสมัยและมีแนวโน้มที่จะหนักขึ้นเรื่อย ๆ ยิ่งสถานการณ์การเมืองภายนอกของประเทศเพื่อนบ้านไม่ว่าจะเป็น เวียดนาม, กัมพูชา, และลาว ฝ่ายโลกคอมมิวนิสต์มีชัยเหนือฝ่ายโลกเสรี ยังมีส่วนช่วยในการรังสรรค์บรรยากาศความหวาดกลัวที่มีต่อคอมมิวนิสต์ในระดับที่ทางภาครัฐไม่สามารถเข้ามาควบคุมได้อีกต่อไป จนฝ่ายขวาต้องหันมาเคลื่อนไหวตอบโต้ด้วยวิธีรุนแรงต่อฝ่ายซ้าย และนำไปสู่เหตุการณ์ 6 ตุลาฯ ในเวลาต่อมา

ความวุ่นวายทางการเมืองในช่วงเวลานี้ ส่งผลต่อสารนิยายของสุมงู เช่นกัน โดยสุมงูแสดงทัศนะส่วนตัวของตนสอดแทรกลงไปในเรื่องของสารนิยายมากยิ่งขึ้น หากเปรียบเทียบกับช่วงก่อนหน้าที่เล่าเฉพาะเหตุการณ์ในสงครามเพียงอย่างเดียว อย่างไรก็ตาม สุมงู ไม่ได้กล่าวถึงหรือพาดพิงชื่อบุคคลในคณะรัฐบาลโดยตรง แต่ก็ได้มีการให้ความเห็นต่อการดำเนินนโยบายของรัฐบาลในช่วงนี้เอาไว้ ดังจะเห็นได้จากการวิพากษ์วิจารณ์ “นโยบายทางการทูตที่หันไปจับมือกับโลกคอมมิวนิสต์ของรัฐบาลไทย” ไม่ว่าจะเป็นกรณีเปิดสัมพันธ์ทางการทูตกับจีนในสมัยคึกฤทธิ์ หรือ เปิดสัมพันธ์ทางการทูตกับเวียดนามในสมัยเสนีย์ (สุรพงษ์ ชัยนาม, 2560, น. 169 - 171) ซึ่งสุมงูไม่เห็นด้วยกับการจับมือทางการทูตกับโลกคอมมิวนิสต์อย่างมาก เพราะตัวสุมงู เคยเป็นอดีตทหารรับจ้างที่เคยรบกับลาวฝ่ายซ้ายและเวียดนามเหนือในลาวและได้เสียพรศพพวกเป็นจำนวนมาก จึงทำให้ภาพจำที่มีต่อคอมมิวนิสต์ของสุมงู ค่อนข้างแย่ สำหรับความไม่พอใจที่มีต่อนโยบายทางการทูตนี้ปรากฏในสารนิยาย “สงครามผืนที่ภูหินตั้ง เล่มที่ 1” โดยสุมงู หยิบกรณีที่รัฐบาลไทยหันไปเปิดสัมพันธ์ทางการทูตกับเวียดนามเหนือเพื่อความมั่นคงในระดับภูมิภาคของประเทศไทยในสมัยรัฐบาลคึกฤทธิ์ มาเล่า โดยสุมงูมองว่าเวียดนามเหนือเชื่อใจไม่ได้

“ผมขอยืนยันอีกครั้ง การที่รัฐบาลไทยออกข่าวจะหาทางเปิดสัมพันธ์ไมตรีกับเวียดนามเหนือ แล้วโดนกระบอกเสียงประชาชนของเขาตอกหน้าเอาเสียหน้าเขาไปทั้งแถบว่าไทยทักทักเอาเอง เวียดนามเหนือไม่เคยคิด ความทะเยอทะยานอยู่ในกลุ่มสันดาน ความเหิมที่เคยดันฝรั่งเสกระเจิงออกมาจาก ‘เดียนเบียนฟู’ แถมยังกระหน่ำอเมริกาจนต้องยอมยกธงขาวหนีออกจากแหลมอินโดจีนอย่างอัปยศ ทำให้เวียดนามเหนือบังเกิดความลำพองใจ **เวียดนามเหนือจะไม่มีความจริงใจกับประเทศไทยอย่างเด็ดขาด**” (สุมงู ทศพล, 2519, น. 33) [เน้นโดยผู้วิจัย]

ปัญหาสำคัญที่ทำให้การเปิดสัมพันธ์กับเวียดนามเหนือเป็นไปได้ในทางลบ คือเรื่อง “ญวนอพยพ” ซึ่งสุมงู ได้มีการกล่าวถึงในประเด็นนี้เช่นกัน สำหรับกลุ่ม “ญวนอพยพ” หมายถึง กลุ่มชาวเวียดนามที่อพยพย้ายถิ่นฐานเพื่อหลบภัยจากสงครามหรือการเมืองเข้ามาในประเทศไทย จากการสำรวจพบว่ามีการอพยพของชาวเวียดนามเข้ามาในประเทศไทยหลายยุคหลายสมัย (กัญ ศิริกุล, 2536, น. 10) แต่สำหรับบริบทในที่นี้อาจจะหมายถึงกลุ่มญวนอพยพรุ่นสุดท้ายที่ลี้ภัยทางการเมืองและสงครามในช่วงของ

สงครามเวียดนาม หรือภายหลังที่เวียดนามเหนือสามารถรวมประเทศได้สำเร็จในปี พ.ศ. 2518 มีการนิยามเรียกญวนอพยพกลุ่มนี้ว่า “ผู้ลี้ภัยสงครามอินโดจีน” จึงทำให้แตกต่างกับญวนอพยพในรุ่นก่อน หรือไม่กี่อาณานิคมย้อนไปถึง การอพยพครั้งใหญ่ของชาวญวน ในปี พ.ศ. 2496 สงครามอินโดจีนครั้งที่ 1 ระหว่างเวียดนามที่และฝรั่งเศสภายหลังจากกองทัพเวียดนามที่รุกเข้าไปในลาว ชาวญวนในลาวได้อพยพเข้าสู่ไทยครั้งใหญ่ในช่วงปีนี้มีจำนวนถึง 5000 คน ก่อนการพ่ายแพ้ของฝรั่งเศสที่เดียนเบียนฟู (สมิทธาิตตลดากร, ม.ป.ป, น. 26)

“ญวนอพยพ” นั้น นับได้ว่าเป็นปัญหาสำคัญที่ทางรัฐบาลไทยเองต้องการจะแก้ไขหลายยุคหลายสมัย โดยในสมัยรัฐบาลคึกฤทธิ์ได้มีการใช้เรื่องการส่งญวนอพยพกลับไปไปยังประเทศเวียดนาม เพื่อใช้เป็นข้อต่อรองสำคัญในการเจรจาเปิดสัมพันธ์กับประเทศเวียดนามเหนือช่วงเวลานั้น (กัญ ศิริกุล, 2536, น.37) สำหรับสิ่งที่นี้เป็นปัญหาจริง ๆ ในการมีตัวตนอยู่ของเหล่าญวนอพยพในไทยช่วงเวลานี้ คือ การเกิดขึ้นของชุดความเชื่อที่ว่า เหล่าผู้อพยพชาวเวียดนามแท้จริงเป็นพวกคอมมิวนิสต์แอบแฝงเข้ามาก่อการร้ายในประเทศไทยนั่นเอง โดยฝ่ายขวาหยิบกรณีเรื่องกองกำลังเวียดนามกำลังแทรกซึมในประเทศมาใช้สร้างบรรยากาศความหวาดกลัวต่อกลุ่ม “ญวนอพยพ” มากยิ่งขึ้น ดังจะเห็นได้จาก กรณีที่ทางกองทัพออกมายืนยันข่าวลือเรื่องญวนอพยพว่าเกี่ยวข้องกับกลุ่มผู้ก่อการร้ายคอมมิวนิสต์แน่นอน เช่น พลโท ยศ เทพหัสดิน ณ อยุธยา แม่ทัพกองทัพภาคที่ 3 ออกมาให้การสนับสนุนว่าการที่ผู้ก่อการร้ายคอมมิวนิสต์ปฏิบัติการรุนแรงขึ้นในระยะนี้ เพราะได้รับการสนับสนุนด้านกำลังจากภายนอกประเทศก็คือเวียดนาม และมีการพบญวนแดงนับร้อยลักลอบเข้ามาเพื่อฝึกอาวุธให้กับชาวบ้านที่จังหวัดอุดรธานี หรือกรณีของพลเรือเอก สงัด ชะลอ อยู่ ผู้บัญชาการทหารสูงสุดให้ข่าวว่ามีจารชนเวียดนามหรือที่เรียกว่า “แซปเปอร์” จำนวน 123 คน (โดยได้ให้ตัวเลขอย่างแม่นยำ) ได้ลักลอบเข้าในกรุงเทพฯ แล้ว เพื่อเตรียมก่อวินาศกรรมสถานที่ราชการสำคัญ ทั้งนี้ พลเรือเอกสงัดยังได้เล่าต่อไปอีกว่ากรณีไฟไหม้ในกรุงเทพฯ ที่เกิดขึ้นช่วงนี้เป็นฝีมือของจารชนชาวเวียดนามที่ว่านั่นเอง (พวงทอง ภวัครพันธุ์, 2556, น.136 - 137)

เมื่อชุดความเชื่อและความหวาดกลัวต่อ “กลุ่มญวนอพยพ” ในช่วง พ.ศ.2518 - พ.ศ. 2519 เป็นที่กล่าวถึงในสังคมไทย ส่งผลให้สยามยุค ได้มีการหยิบประเด็นนี้มากล่าวถึงในสารนิยายเช่นกัน เพื่อวิพากษ์วิจารณ์นโยบายของรัฐบาลคึกฤทธิ์ ที่ต้องการเปิดสัมพันธ์ทางการทูตกับเวียดนามเหนือ แม้ว่าทางคึกฤทธิ์ จะส่งญวนอพยพเป็นข้อต่อรองต่อการเปิดสัมพันธ์ทางการทูตกับประเทศเวียดนามเพื่อความมั่นคงของอธิปไตยของประเทศไทยก็ตาม โดยสยามยุค เชื่อว่าญวนอพยพที่แฝงตัวอยู่ในประเทศไทยล้วนเป็นผู้ก่อการร้ายคอมมิวนิสต์ทั้งสิ้น และคงจะซำรอยกรณีที่ทหารญี่ปุ่นบุกไทยในช่วงสงครามโลกครั้งที่ 2 ที่แอบแฝงตัวอยู่ในคราบชาวบ้าน ก่อนที่จะสลับคราบชาวบ้านทำการบุกประเทศไทย ควรกล่าวได้ว่า สยามยุค เองถือว่ามีส่วนในการผลิตข่าววาทกรรมความกลัวเรื่องญวนอพยพเช่นเดียวกับพวกฝ่ายขวาคนอื่น ๆ เช่นกัน

“แล้วญวนอพยพที่อยู่ในประเทศไทยที่มีจำนวนไม่รู้วาก็หมิ่นต่อก็หมิ่นแถมออกลูกหลานเพิ่มจำนวนเข้าโปงนเจ้าหน้าที่สำรวจไม่ทั่วถึง ป่านนี้ไม่เกือบครึ่งแสนเข้าไปแล้วกระมังครับ ระวังให้ดีเถอะครับ บทเรียนที่ผ่านมาในอดีตเมื่อครั้งญี่ปุ่นบุก พ่อค้าญี่ปุ่นสลับคราบพ่อค้าแต่งเครื่องแบบเป็นทิวแถว ท่านผู้อ่านก็คงจะยังจำได้มันก็คงจะ

เข้ารูปเดิมญวณอพยพหลายต่อหลายคนที่เรามองเห็นเข้ารุ่นวายอยู่กับการทำมาหากิน อยู่ในปัจจุบันนี้อาจจะพรอดพรากเอาป็นเข้ามาจีคอหอยพร้อมกัแต่งเครื่องแบบทหาร เวียดนามเหนือสั่งทหารเร้ดดับต้นลงไปอย่างคาดไม่ถึง” (สยมภู ทศพล, 2519ง, น. 34)

นอกจากนี้ ความตึงเครียดทางการเมืองในประเทศไทยช่วง พ.ศ.2518 - พ.ศ. 2519 เป็นช่วงเวลาเดียวกับที่สารนิยายของสยมภู ฉบับตีพิมพ์รวมเล่มเผยแพร่ จำหน่ายไปทั่วไปประเทศอีกด้วย โดยจะมีการเพิ่มเติมเนื้อหาบางส่วนที่ไม่มีปรากฏให้เห็นในฉบับลงเป็นรายตอนในจักรวาลรายสัปดาห์เข้าไปด้วย ในส่วนที่ถูกรวมขึ้นมาคือ “ในส่วนของคำนำ หรือ คำโปรยเรื่อง” ที่มีจะมีการสอดแทรกปลุกฝังความรู้สึกสถาบันชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ หรือ คุณค่าชีวิตในฐานะลูกผู้ชายที่ต้องเสียสละเพื่อประเทศชาติตนเอง เช่น คำนำเสนอในเล่ม “ทหารชายชาติ” ที่ได้ประกาศอุดมการณ์ความรักชาติในตัวทหารไทยเอาไว้ว่า

“ในวันนี้ การต่อสู้อันโหดเลือดของเขาเป็นเพียงอดีตที่ผ่านเลยไปแล้ว เขาเป็นเพียงทหารรับจ้าง ที่กลับมาถือปากกาเลขหมึกแทนเลือด เพื่อประกาศศักดิ์ศรีของนักรบไทย

นักรบไทย ไม่ว่าจะในเครื่องแบบหรือนอกเครื่องแบบนี้ ก้าวแกร่งแข็งกล้า
นักหนา!

ขอท่านผู้อ่าน ทุกท่านที่สุขสบายอยู่แนวหลังได้อ่านใจได้ว่า

นักรบไทย - ไม่เคยขายชาติ!” (สยมภู ทศพล, 2518ก, น. 13)

คำนำเสนอที่มีการประกาศเจตนารมณ์ความรักชาติข้างต้นของสยมภู แทบจะปรากฏให้เห็นในสารนิยายฉบับรวมเล่มแทบทุกเล่ม โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อสถานการณ์ความขัดแย้งระหว่างฝ่ายขวาและฝ่ายซ้ายรุนแรงขึ้นเรื่อย ๆ โดยเฉพาะในปี พ.ศ. 2519 คำนำเสนอในฉบับรวมเล่ม มีการโจมตีการชุมนุมของขบวนการนักศึกษาและประชาชนโดยตรง แม้จะไม่ได้มีการเอ่ยชื่อหรือการชุมนุม แต่มีการพาดพิงอ้อม ๆ ผ่านการเรียกแทนว่า “คนไทยอีกกลุ่มหนึ่ง” ที่เชื่อว่ามีอุดมการณ์เอนเอียงไปทางคอมมิวนิสต์หรือฝ่ายซ้าย ดังจะเห็นจากสารนิยายเล่ม “ด่านนรก” ไม่ปรากฏว่าตีพิมพ์เดือนใด แต่ผู้วิจัยสันนิษฐานว่าก่อนเหตุการณ์ 6 ตุลาฯ เพียงไม่กี่เดือน ที่เปิดคำนำก่อนเข้าเรื่องด้วยกรหิย “เพลงหนักแผ่นดิน”⁹ ที่ใช้โจมตี “คนไทยอีกกลุ่ม” ที่ถูกกล่าวถึงในเล่มว่า

“ระยะนี้ข่าวสารบ้านเมืองที่ได้พบมักหนีไม่พ้นเรื่องราวเกี่ยวกับประเทศชาติในแง่ของการรักษาความมั่นคง และการแทรกซึมบ่อนทำลายของผู้คิดร้ายต่อแผ่นดิน ซึ่งเรียกสั้น ๆ ว่า

พวกหนักแผ่นดิน!

ขอบันทึกไว้ ณ ที่นี้ด้วยว่า คำว่า ‘หนักแผ่นดิน’ ได้กลายเป็นคำที่ฮิตที่สุด อย่่างรวดเร็วที่สุด แพร่มาจากเพลงเดียวกันนี้ และก่อกองปฏิกริยาทั้งในทางบวกและทางลบ

บ้างก็ขอให้ระงับการเผยแพร่เพลงนี้ โดยมีเหตุผลว่า จะทำให้เกิดการแตกร้าง แบ่งแยกกันขึ้นในหมู่ประชาชนคนไทยด้วยกัน

⁹ “เพลงหนักแผ่นดิน” ประพันธ์คำร้องขึ้นโดย พลเอกบุญส่ง หักฤทธิ์ศึก เมื่อปี พ.ศ. 2518 และถูกภาครัฐและกองทัพนำมาใช้เป็นเครื่องมือในการโจมตีขบวนการนักศึกษาและประชาชน ที่ถูกมองว่าเป็นพวกฝักใฝ่ในลัทธิคอมมิวนิสต์ ในช่วงก่อนเกิดเหตุการณ์ 6 ตุลา พ.ศ. 2519 (เมื่อ “หนักแผ่นดิน” เพลงสื้อมอมมิวนิสต์ดังในทีวีวิทยุ ช่วงบ่ายหลังปราบ 6 ตุลา. 7 ตุลาคม 2565)

แต่อีกกระแสเสียงหนึ่งสนับสนุนเพลงนี้อย่างหนัก เพราะเล็งเห็นว่า เป็นเพลงที่ปลุกเร้าให้คนไทยรักชาติ และสำนึกในความมั่งคั่งต่อชาติอันเป็นบ้านเกิดเมืองมารดร และแน่นอนที่สุดก็คือ **คนไทยอีกกลุ่มหนึ่ง** ที่ต้องยกแสดงใจเมื่อได้ฟังเพลงนี้” (สยาม กศพล, 2519, น. 9 – 10) [เน้นโดยผู้วิจัย]

เหนือสิ่งอื่นใด ชื่อเรียกร่องสำคัญของสยาม กศพล ที่มีต่อรัฐบาลไทยทั้งก่อนและหลังเหตุการณ์ 14 ตุลา มาโดยตลอด คือ “การเรียกร่องให้เปิดเผยเรื่องราวของบรรดาทหารรับจ้างไทยในสงครามลับในลาว” ต่อสาธารณชนชาวไทยให้ได้รับทราบถึงการมีตัวตนอยู่ของบรรดาทหารเหล่านั้น ซึ่งแทบจะไม่มีรัฐบาลตอบรับคำร้องของสยาม กศพล เลย สร้างความไม่พอใจให้กับสยาม กศพล อย่างมาก ทำให้สยาม กศพล วิวาทะวิจารณ์รัฐบาลไทยต่อประเด็นนี้มาโดยเสมอ อาจกล่าวได้ว่าเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้ตัวสยาม กศพล สิ้นศรัทธากับรัฐบาลไทยก็ว่าได้ โดยสยาม กศพล ได้กล่าวเอาไว้ในสารนิยายเรื่อง “หลังเลือดทาแผ่นดิน” ว่า “ในจำนวน ๓ - ๔ ปี ที่ทหารรับจ้างเข้าไปใช้ชีวิตอยู่ในสมรภูมิลาว การสูญเสียย่อมจะต้องมีอย่างมหาศาลทั้งเสียชีวิตและถูกจับเป็นเชลยศึก จะต้องมียอดเป็นจำนวนหมื่น ๆ ขึ้นไป อย่างแน่นอน ผมอยากให้รัฐบาลชุดใหม่เปิดเผยออกให้ชาวบ้านได้ทราบความจริงกันเสียที่ยังดีกว่าจะให้มันเป็นความลับที่ดำมืดอยู่จนกระทั่งบัดนี้” (สยาม กศพล, 2519, น. 179)

ฝ่ายขวาที่วิจารณ์ฝ่ายเดียวกันในแบบของสยาม กศพล

มาถึงตรงนี้ จะเห็นได้ว่าจุดยืนทางการเมืองของสยาม กศพล ท่ามกลางบริบทของยุคสงครามเย็น แม้ว่าจะแสดงออกอย่างชัดเจนว่าเป็น “ฝ่ายขวา” หรือ “อนุรักษนิยม” จากการสนับสนุนการต่อต้านความคิดแบบซ้ายหรือสังคมนิยมคอมมิวนิสต์ และแสดงออกถึงความรักชาติ ศาสนา และสถาบันพระมหากษัตริย์ อันเป็นพฤติกรรมทั่วไปที่เห็นได้จากฝ่ายขวาส่วนใหญ่ในยุคสงครามเย็น แต่ทว่าเราก็เห็นถึงการวิวาทะวิจารณ์รัฐบาลไทยที่มีจุดยืนไปทางขวาเหมือนกับตัวสยาม กศพล เช่นกัน ไม่ว่าจะเป็นการวิจารณ์นโยบายการต่างประเทศ ในการจับมือกับประเทศจีน ของรัฐบาลที่นำโดยคึกฤทธิ์ ปราโมช หรือ การไปจับมือกับเวียดนามของรัฐบาลที่นำโดยเสนีย์ เป็นตัน นั่นทำให้เราเห็นว่าสยาม กศพล เองก็ไม่ได้เห็นชอบกับฝ่ายขวาดูด้วยกันเสมอไป เช่นเดียวกับกรณี เหตุการณ์ 14 ตุลา สยาม กศพล เห็นชอบกับฝ่ายประชาชนในการโค่นล้มรัฐบาลทหารของจอมพลถนอม กิตติขจร ยิ่งทำให้เห็นความแปลกในความคิดทางการเมืองของสยาม กศพล มากยิ่งขึ้น และเกิดคำถามตามมาว่าแท้จริงความคิดทางการเมืองของสยาม กศพล เป็นชาวจริงหรือไม่ ดังนั้น ในส่วนนี้จะเป็นการสำรวจความคิดทางการเมืองของสยาม กศพล ในส่วนของความแตกต่างจากฝ่ายขวาทั่วไป หาข้อสรุปว่าเราควรจัดสยาม กศพล ว่าเป็นฝ่ายขวาได้หรือไม่

ในช่วงสงครามเย็น ฝ่ายขวาไทยส่วนใหญ่สนับสนุนขบอบสหรัฐอเมริกา (คิปปิตินพประเสริฐ, 2564, น. 72) โดยมองว่าสหรัฐฯ เป็นพันธมิตรที่ติดอกติดใจของประเทศไทย จากความร่วมมือในการยับยั้งคอมมิวนิสต์ที่กำลังกระจายอยู่ในพื้นที่เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ซึ่งประเทศไทยได้รับความช่วยเหลือหลายด้านจากสหรัฐฯ ไม่ว่าจะเป็น การสนับสนุนในด้านเศรษฐกิจ มอบเงินทุนให้ทางรัฐบาลไทยพัฒนาประเทศ และการสนับสนุนในด้านการทหาร (ทักษ์เฉลิมเกียรติ, 2552, น. 306 - 309) ซึ่งในทางกลับกัน สหรัฐฯ เองต้องการให้ประเทศไทยกลายเป็นศูนย์กลางต่อต้านคอมมิวนิสต์ในภูมิภาค

เอเชียตะวันออกเฉียงใต้เป็นการแลกเปลี่ยน ไม่ว่าจะเป็นการส่งทหารไทยเข้าร่วมสงครามในลาวหรือสงครามเวียดนาม (Osornprasop, 2007, p. 352)

หากมองในแง่ภาพรวมจะเห็นได้ว่าความร่วมมือของสหรัฐอเมริกา และไทยเป็นความร่วมมือที่ต่างฝ่ายต่างได้รับผลประโยชน์ทั้งคู่ เป็นความสัมพันธ์ที่พึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน เรียกได้ว่าเป็นพันธมิตรที่ติดต่อกันในช่วงสงครามเย็นกว่าได้ อย่างไรก็ตาม ในงานสารนิยายของสมุญ ทศพล กลับเล่าภาพสหรัฐฯ ที่ต่างออกไป โดยวิพากษ์วิจารณ์สหรัฐฯ ว่าในช่วงที่ตนได้ไปทำการรบในประเทศลาว สหรัฐฯ เป็นพันธมิตรที่ปฏิบัติต่อไทยไม่ดีเท่าไรนัก หลายครั้งการสนับสนุนจากสหรัฐฯ ทำให้บรรดาทหารรับจ้างไทยเช่นตนต้องเผชิญกับสถานการณ์ที่เสี่ยงอันตรายต่อชีวิต ดังจะเห็นได้จากเนื้อหาในเล่ม “วันโคลมเลือด” ที่ได้เล่าเอาไว้ว่าทางสหรัฐฯ ให้การสนับสนุนในส่วนของอาวุธยุทโธปกรณ์ที่แยะ โดยมอบแต่อาวุธที่มีประสิทธิภาพต่ำให้กับบรรดาทหารรับจ้างไทยและทหารลาวฝ่ายขวา เรียกได้ว่าการสนับสนุนจากทางซีไอเอ. ที่แทบจะไม่ช่วยให้สถานการณ์รบดีขึ้น ช้ำร้ายยังแยะลง เพราะอาวุธที่ทางซีไอเอ. ใช้สนับสนุนเป็นยุทโธปกรณ์ที่เก่าเกินกว่าจะสู้ในศึกจริง เป็นเหตุให้สมุญ ได้วิจารณ์สหรัฐฯ ต่อประเด็นนี้ว่า

“สงครามลาวนี่ก็เอะน่า ผมรู้สึกว่ ไอ้กันมีเจตนาที่จะ “ดอง” สงครามลาวเอาไว้ให้นานานที่สุด เท่าที่พวกมันจะทำกันได้ เอากันอย่างง่าย ๆ ถ้ามันหวังผลแพ้ชนะมันก็ต้องสนับสนุนอาวุธที่มีประสิทธิภาพให้กับพวกเราแล้ว... ขนาดเวียดนามเหนือมีปืนใหญ่ 130 ที่ยิงได้ไกลถึง 32 กิโลเมตร ไอ้กันก็ยิงส่งปืนใหญ่ซึ่งกระสวยขนาด 155 มายิงสู้กับมันอยู่ได้ 155 มม. ของเรายิงได้เท่าไรกันคุณก็รู้อยู่แล้วประสิทธิภาพมันต่างกันครึ่งต่อครึ่ง ทำไม่... ทำไม่มันไม่ส่งปืนขนาด 175 มาให้เราบ้าง... เราจะได้ใช้อำนาจการยิงไกล 45 ก.ม. ของมันหยุดยั้งการ... ปฏิบัติการใด ๆ ของ ข้าศึกเสียที...” (สมุญ ทศพล, 2518, น. 110)

สำหรับสาเหตุปัจจัยที่ทำให้การสนับสนุนจากสหรัฐฯ ในด้านของอาวุธยุทโธปกรณ์ที่ค่อนข้างแยะ ไม่ว่าจะเป็นในเรื่องของการที่อาวุธไม่สามารถใช้งานได้จริง หรือ มีคุณภาพการใช้งานที่เก่าเกินไปนั้น พบว่ามีการให้ชุดคำอธิบายจากฝั่งเจ้าหน้าที่ซี.ไอ.เอ. เช่นกัน โดยได้ให้เหตุผลเอาไว้ว่า เพื่อไม่ให้เป็นหลักฐานมัดตัวทางสหรัฐฯ ที่ได้ทำการละเมิดความตกลงระหว่างประเทศว่าด้วยความเป็นกลางของลาว จากการที่สหรัฐฯ สนับสนุนด้านยุทโธปกรณ์แก่ลาวฝ่ายขวาก็จริง ดังนั้นจึงไม่แปลกที่จำเป็นต้องมอบอาวุธที่คุณภาพแย่แก่ฝ่ายไทยและลาวฝ่ายขวา ดังจะเห็นได้จากคำบอกเล่าของเจ้าหน้าที่ซีไอเอ. ระดับสูงในงานของวอร์เรนเนอร์ว่า “...อาวุธที่เหลือ ๆ จากคลังอาวุธสมัยสงครามโลกครั้งที่สอง นั้นแหละเหมาะที่สุด อาวุธรุ่นนี้จะไม่มีใครสงสัยว่าได้มาจากรัฐบาลของเรา เพราะเขาหาได้ทั่วไปอยู่แล้ว” (โรเจอร์ วอร์เรนเนอร์, 2545, น. 40)

เพื่อเน้นย้ำให้เห็นถึงความเลวร้ายที่มาจากสหรัฐฯ หรือ องค์กรซีไอเอ. ในเรื่องสมุญ ได้ตีพิมพ์งานเขียนเชิงสารคดีที่เกี่ยวกับเรื่องราวของ “องค์กรซีไอเอ” กับปฏิบัติการในลาวโดยเฉพาะอีกด้วย โดยออกมาในลักษณะของการแฉและเปิดโปงเบื้องหลัง ให้กับสาธารณชนรับทราบโดยทั่วกัน ผลงานชิ้นดังกล่าวมีชื่อว่า “ซี.ไอ.เอ. องค์กรมหาประลัย” ตีพิมพ์ครั้งแรกปี พ.ศ. 2518 โดยสำนักพิมพ์สุนทรภะการพิมพ์ ซึ่งงานเขียนชิ้นนี้ไม่ได้ลงตีพิมพ์ในวารสารจักรวาลรายสัปดาห์มาก่อน จึงเรียกได้ว่าเป็น

ผลงานใหม่ที่ไม่เคยผ่านการตีพิมพ์มาก่อน สำหรับรายละเอียดของเนื้อหาในภาพรวม จะออกไปในเชิงวิพากษ์วิจารณ์โจมตีอย่างหนัก ควบคู่ไปกับการเปิดเผยข้อมูลที่สุมงู เชื่อว่าเป็นข้อเท็จจริง อย่างไรก็ตาม ผู้วิจัยมองว่างานเขียนชิ้นนี้ของสุมงู มีความเป็น สารนิยายไม่ต่างกับงานเขียนชุดทหารรับจ้าง เนื่องจากเป็นชุดข้อมูลที่ปราศจากการ อ้างอิงหลักฐานเป็นลายลักษณ์อักษร ส่วนใหญ่มาจากคำบอกเล่าของสุมงู เพียงคน เดียว ซึ่งแตกต่างกับชุดคำบอกเล่าในสารนิยายชุดทหารรับจ้าง ที่มาจากประสบการณ์ ของตนเองผสมผสานไปกับคำบอกเล่าของทหารรับจ้างคนอื่น

“ซี.ไอ.เอ. องค์การหาประโยชน์” เริ่มต้นด้วยการอธิบายบทปัญหาความขัดแย้งใน สงครามอินโดจีน ที่นับย้อนไปตั้งแต่ช่วงฝรั่งเศสทำสงครามกับเบียดูมินท์ ซึ่งสุมงู วิจารณ์ว่าส่วนหนึ่งสาเหตุที่ทำให้สหรัฐฯ เข้าไปแทรกแซงในภูมิภาคนี้อย่างหลีกเลี่ยง ไม่ได้ อาจไม่ใช่เพราะต่อต้านคอมมิวนิสต์เพียงอย่างเดียว แต่รวมถึงปัญหาที่เกิดจาก ตัวนักการเมืองสหรัฐฯ เองด้วย โดยสุมงู ได้เลือกโจมตีสมาชิกสภานิติบัญญัติที่ไม่ยอม คัดค้านไม่ให้สหรัฐฯ เอาตัวเองเข้าไปยุ่งกับสงครามในอินโดจีน เพื่อรักษาชีวิตของ พลเมืองอเมริกันก่อนความขัดแย้งนอกบ้าน สุมงู มองว่าบรรดานักการเมืองที่มีส่วน เกี่ยวข้องให้สหรัฐฯ เข้าไปแทรกแซงในสงครามอินโดจีน เป็นเหตุให้พลเมืองอเมริกันต้อง เสียชีวิตอย่างสูญเปล่า เป็นความเห็นแก่ตัวของนักการเมือง ที่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตน มากกว่าผลประโยชน์ของประเทศชาติ สุมงู ได้โจมตีอย่างชัดเจนว่า “ในสหรัฐอเมริกา นักการเมืองทุกคน ไม่ว่าจะเป็นนักการเมืองระดับ ประธานาธิบดีหรือ สมาชิกสภาทั้ง สูงและต่ำก็ล้วนแต่ “สวาปาม” เงินหาเสียงมาจากพวกนายทุนทั้งสิ้น” (สุมงู ทศพล, 2518ค, น. 7)

พฤติกรรมการวิพากษ์วิจารณ์โจมตีสหรัฐฯ ที่ต่างจากฝ่ายขวาด้วยกันของสุมงู ส่วนหนึ่งอาจมาจากประสบการณ์เลวร้ายสมัยไปรบในลาวที่ตัวสุมงู ได้เผชิญกับตนเอง ไม่ว่าจะเป็นการสนับสนุนที่ค่อนข้างแย่หรือการสั่งการที่ไม่สนใจชีวิตของทหารรับจ้าง ไทยเท่าไรนัก จนเป็นเหตุให้สุมงู มีอคติส่วนตัวกับสหรัฐฯ ไปโดยปริยาย ทั้งนี้ หากย้อน ดูบริบทแวดล้อมทางประวัติศาสตร์ของช่วงที่สารนิยายของสุมงู ตีพิมพ์นั้น ผู้วิจัย สันนิษฐานว่าอาจมีสาเหตุปัจจัยมาจากการเปลี่ยนท่าทีของนโยบายการต่างประเทศของ สหรัฐฯ ต่อประเทศจีนในช่วงปลายของสงครามอินโดจีนเข้ามาเกี่ยวข้องด้วย โดยทาง สหรัฐฯ ได้ส่ง เฮนรี คิสซิงเจอร์ (Henry Kissinger) นักการทูตอเมริกาไปเยือนจีน และใน ไม่อีกกี่เดือนถัดมา ประธานาธิบดีริชาร์ด นิกสัน (Richard Milhous Nixon) ก็เดินทางไป เยือนจีนด้วยตัวเองในเดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. 2515 ยิ่งทำให้ความสัมพันธ์ทางการทูตของ ไทยและสหรัฐอเมริกาแย่งลง (กุลลดา เกษบุญชู มีต, 2550, น. 204) เพราะ แต่เดิมจีน คอมมิวนิสต์ถือเป็นภัยคุกคามต่อประเทศไทย และตัวสุมงู เองก็ถือว่าคอมมิวนิสต์เป็น ภัยคุกคามเช่นกัน ดังนั้นบริบทแวดล้อมดังกล่าวอาจมีส่วนประกอบสร้างให้สหรัฐฯ ในงานสารนิยายสุมงู ถูกนำเสนอในแง่ลบมากกว่าแง่บวก

การวิพากษ์วิจารณ์โจมตีฝ่ายเดียวกันของสุมงู มิได้จบแค่สหรัฐฯ เพียงอย่าง เดียว แต่ยังรวมถึง “ทหารไทยระดับบังคับบัญชา” เช่นกัน โดยเนื้อหาในสารนิยายของ สุมงู ที่เกี่ยวข้องกับเหตุการณ์ในสงครามลับในลาวนั้น สุมงู ได้วิพากษ์วิจารณ์ความไร้ ประสิทธิภาพในการบัญชาการรบ ไม่ว่าจะเป็น การสั่งการที่ผิดพลาด การไม่เข้าใจใน สนามรบอย่างท่องแท้ ซึ่งนั่นเป็นสาเหตุที่ทำให้ทหารระดับล่างเฉกเช่นตง ต้องตกอยู่ใน

สถานการณ์ที่เสี่ยงอันตรายถึงชีวิต ดังจะเห็นได้จากเนื้อหาในเล่ม “หลังเลือดทาแผ่นดิน” ได้เล่าถึงความผิดพลาดของบรรดาทหารรับจ้างระดับล่างต่อ “บก.สิงหะ”¹⁰ ในประเด็นเรื่องการสนับสนุนอาวุธยุทโธปกรณ์ที่แยบไม่ต่างจากอาวุธที่ทางองค์กรซี.ไอ.เอ. จัดหามาให้เช่นกัน ผ่านตัวละครที่มีชื่อว่า “หมวดคำลือ” ที่ได้กล่าวเชิงตัดพ้อกับสยมภู ว่าทาง บก.สิงหะ ไม่ยอมส่งอาวุธที่มีคุณภาพดีให้แก่กองพันของตนจนเป็นเหตุให้กองพันแตกในที่สุด

“พูดแล้วมันน้ำเจ็บใจ กองพันของผมแตกลงมาจากสายไลน์ตั้งเกือบเดือน ทาง บก. สิงหะ ไม่ยอมส่งอาวุธมาให้กองพันของผมเลยแม้แต่กระบอกเดียว ไอ้พวกเวียดนามเหนือมันได้ใจถึงขนาดเดินลงมาตักน้ำต่อน้ำต่อตาพวกเราทีเดียว ไม่รู้จะเอาอะไรไปยิงกับมัน M.๑๖ พวกมันไม่สะเทือนหรอกครับ” (สยมภู ทศพล, 2519ฉ, น. 306-307)

มาถึงตรงนี้ จะเห็นได้ว่าการวิพากษ์วิจารณ์ฝ่ายเดียวกันของสยมภู ไม่ว่าจะเป็นการวิจารณ์สหรัฐฯ หรือ ทหารระดับบังคับบัญชาไทยที่เป็นฝ่ายเดียวกัน จะอยู่ในขอบเขตของประเด็นเรื่องความผิดพลาดส่วนตัวที่ไม่อาจจะเติมเต็มความต้องการส่วนตัวของสยมภู ได้เสียมากกว่า ไม่ว่าจะเป็นการสนับสนุนด้านการรบที่ทำไม่ตีพอ หรือ การส่งการที่มีแต่จะเพิ่มการสูญเสียให้กับทหารรับจ้างระดับล่างเช่นตน

ท้ายที่สุด ผู้วิจัยยังมองว่าสยมภู ยังคงมีแนวคิดทางการเมืองไปทาง “ขวา” มากกว่าที่จะเป็นซ้ายหรือเป็นกลาง เพราะการวิพากษ์วิจารณ์ฝ่ายขวาอันเป็นฝ่ายเดียวกันของสยมภู อยู่ในกรอบของการวิจารณ์เพื่อผลประโยชน์สูงสุดของฝ่ายขวานั้นเอง ไม่ว่าจะเป็นการวิจารณ์การดำเนินนโยบายต่างประเทศของรัฐบาลไทยที่ไปจับมือกับจีนหรือเวียดนามนั้น สยมภู มองว่าการไปร่วมมือกับโลกคอมมิวนิสต์อาจเป็นผลเสียมากกว่า หรือแม้ว่าตัวสยมภู จะไม่นิยมสหรัฐฯ ซึ่งต่างกับฝ่ายขวาไทยทั่วไปก็อาจเพราะประสบการณ์เลวร้ายที่ได้รับจากอเมริกันในสมัยไปรบในสงครามลับในลาว องค์กรซีไอเอ. ในฐานะนายจ้างปฏิบัติต่อสยมภู และพวกพ้องทหารรับจ้างไม่ค่อยดีนัก แต่ไม่ได้หมายความว่า การต่อต้านอเมริกันของสยมภู จะหมายถึงการต้องเข้าร่วมหรือเห็นชอบกับฝ่ายซ้าย

เหนือสิ่งอื่นใด สยมภู มีนโยบายที่ต่อต้านคอมมิวนิสต์ทุกรูปแบบและเป็นเช่นนี้เรื่อยมาและไม่เปลี่ยนแปลง ถือเป็นสาเหตุสำคัญประการหนึ่ง ที่ทำให้ผู้วิจัยเลือกจะมองว่าสยมภู เป็นขวามากกว่าเป็นซ้ายนั่นเอง ทั้งนี้ เพราะสยมภู ต่อต้านความคิดคอมมิวนิสต์ ทำให้สยมภู ไม่เห็นด้วยกับขบวนการนักศึกษาและประชาชนที่ชุมนุมประท้วงภายหลังเหตุการณ์ 14 ตุลาฯ สืบเนื่องจากสยมภู มองว่าการชุมนุมของนักศึกษาหรือฝ่ายซ้ายกลุ่มนี้ มีความต้องการจะเปลี่ยนแปลงกฎระเบียบของสังคมไทย และนำไปสู่วิงวนของความขัดแย้งและความวุ่นวาย ทั้งนี้ ทางกองทัพและฝ่ายขวาหลายกลุ่ม นำเสนอว่า การชุมนุมของขบวนการนักศึกษาและประชาชน คือการต่อต้านสถาบันชาติ

¹⁰ “บก.สิงหะ” เป็นคำเรียกแทนของทหารไทยระดับสูงในสมรภูมिसงครามลับในลาว ซึ่งมีหน้าที่ในการสั่งการและออกคำสั่ง โดยคำว่า “บก.” ย่อมาจากคำว่า “กองบัญชาการหน่วยรบเฉพาะกิจ” ในส่วนของ บก.สิงหะ นั้นดูแลในส่วนกลางของพื้นที่ อันได้แก่ พื้นที่ล่องแจ้ง, หลวงพระบาง, เวียงจันทน์ นอกจากนี้ยังมี “บก.ราทีกุล” ที่ดูแลพื้นที่ทางเหนือ ได้แก่ เชียงลม, แขวงไชยบุรี, ซ่าเหนือ และ “บก.ผาสุก” ที่ดูแลพื้นที่ทางใต้ ได้แก่ ปากซอ, หัวทราย, ปากซอ (ชาติ ศุขจันทร์, 2550, น. 50)

ศาสนา และพระมหากษัตริย์ยังเป็นสิ่งที่ตัวสยามไม่อาจจับได้ ดังนั้น จึงสรุปได้ว่าสยามมีจุดยืนและอุดมการณ์ทางการเมืองไปทางขวาอย่างชัดเจน เพียงแต่อาจเป็นชาวที่ไม่ชอบอเมริกัน เพราะประสบการณ์ส่วนตัวในสมัยไปรบในลาว

บทสรุป

สารนิยายของสยาม ที่ตีพิมพ์ในช่วง พ.ศ. 2516 - พ.ศ. 2519 นอกเหนือไปจากการนำเสนอเรื่องราวของทหารรับจ้างไทยในสงครามลับในลาว ยังได้สอดแทรกทัศนะและความคิดทางการเมืองของสยาม ควบคู่ไปด้วย ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นการให้ความเห็นเชิงวิพากษ์วิจารณ์นโยบายของรัฐบาลไทยในช่วงเวลาดังกล่าวเสียมากกว่า แม้ว่ารัฐบาลไทยในช่วงหลัง 14 ตุลาคม จะมีจุดยืนทางการเมืองแบบขวากก็ตาม แต่สยาม ก็เลือกจะไม่เห็นด้วย ส่วนหนึ่งอาจบริบทแวดล้อมทางประวัติศาสตร์ของช่วงปลายสงครามอินโดจีน ที่มีท่าทีว่าฝ่ายคอมมิวนิสต์กำลังมีชัยเหนือฝ่ายโลกเสรี รัฐบาลไทย 3 ช่วงเวลานี้ (สัญญา ธรรมศักดิ์ - เสณีฯ ปราโมช) จึงจำเป็นต้องปรับตัวและดำเนินนโยบายการประนีประนอมกับประเทศคอมมิวนิสต์รอบข้างไม่ว่าจะเป็น ลาว และเวียดนามเพื่อความอยู่รอดของประเทศไทยท่ามกลางประเทศเพื่อนบ้านที่เป็นคอมมิวนิสต์ ซึ่งนั่นทำให้สถานะความตึงเครียดทางการเมืองมากขึ้นไปอีก สำหรับสยาม ในฐานะอดีตทหารไทยในสงครามอินโดจีน ก็อาจจะไม่เชื่อใจประเทศคอมมิวนิสต์เท่าใดนัก เพราะเคยทำการสู้รบและสูญเสียพลกึ่งในสนามรบพอสมควร ดังนั้นอาจเป็นสาเหตุที่ทำให้สยามเกิดการต่อต้านและวิจารณ์นโยบายการประนีประนอมกับประเทศเพื่อนบ้านของรัฐบาลที่เป็นฝ่ายขวา ประกอบกับ ช่วงหลัง 14 ตุลาคม แม้จะถูกเรียกว่าเป็นช่วงเสรีภาพเบ่งบาน แต่ขณะเดียวกันก็เป็นช่วงที่การเมืองไทยมีความตึงเครียดทางการเมืองสูงเช่นเดียวกัน อันสืบเนื่องมาจากการต่อสู้ทางอุดมการณ์ระหว่างฝ่ายขวาและฝ่ายซ้ายที่เริ่มจะหนักมากขึ้นจนจะมีการเผชิญหน้าด้วยความรุนแรง ยิ่งไปกว่านั้น ชัยชนะของฝ่ายคอมมิวนิสต์ของประเทศเพื่อนยังตอกย้ำให้เห็นว่าทฤษฎีโดมิโนไม่มีโอกาสเกิดขึ้นอีก ทำให้ความตึงเครียดทางการเมืองในประเทศไทยแพร่ขยายมากยิ่งขึ้น

เราสามารถอ่านสารนิยายของสยาม กศพล และจัดให้อยู่ในงานเขียนกลุ่มฝ่ายอนุรักษ์นิยมหรือฝ่ายขวาได้ แม้ว่าสยาม จะมีการวิพากษ์วิจารณ์พวกอเมริกัน ซึ่งในช่วงสงครามเย็นนั้นเป็นที่ทราบกันดีว่าสหรัฐฯ กันถือเป็นพันธมิตรสำคัญของประเทศไทยในการต่อสู้กับคอมมิวนิสต์ ฝ่ายขวาหลายกลุ่มสนับสนุนสหรัฐฯ อาจทำให้มองพฤติกรรมของสยาม ผิดแปลกจากฝ่ายขวากลุ่มอื่น ๆ อย่างไรก็ตาม สยาม ไม่ชอบพวกอเมริกันเพราะประสบการณ์ส่วนตัวสมัยไปรบในลาว แต่ไม่ได้หมายความว่าสยาม จะเห็นด้วยกับฝ่ายซ้ายหรือโลกคอมมิวนิสต์แต่อย่างใด เพราะสยาม มีท่าทีต่อต้านคอมมิวนิสต์อย่างเปิดเผยมาโดยตลอด ดังจะเห็นได้จาก เนื้อหาในสารนิยายที่มีการสอดแทรกทัศนะทางการเมืองเอาไว้และคำโปรยที่ปรากฏเพิ่มเข้ามาในฉบับตีพิมพ์รวมเล่ม ไม่ว่างจะเป็น การไม่เห็นด้วยกับขบวนการนักศึกษาและประชาชนในช่วงหลัง 14 ตุลาคม การประกาศเจตจำนงว่าเป็นชายไทยต้องอุทิศตนเพื่อสถาบันชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ หาใช่ลัทธิการเมืองอื่น หรือแม้กระทั่ง การวิพากษ์วิจารณ์นโยบายของรัฐบาลไทยที่เป็นขวา แต่เป็นการวิพากษ์วิจารณ์ที่อยู่ในขอบเขตของการทำเพื่อผลประโยชน์ของฝ่ายขวามากกว่า

เอกสารอ้างอิง

- กุลลดา เกษบุญชู มีต์. (2560). *การเมืองไทยในยุคสฤษดิ์ - ถนอม ภายใต้โครงสร้างอำนาจโลก*. คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- กัญ ศิริกุล. (2536). *การพัฒนานโยบายเกี่ยวกับนวนิยายในประเทศไทย พ.ศ.2488 - 2535*. [วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต, สถาบันเทคโนโลยีสังคม (เกริก)].
- กองบรรณาธิการ. (2520). สัมภาษณ์ สยมภู ทศพล ผู้เขียน “ดับรามสูร” ลูกอันตะพม ขาดข้างหนึ่ง. *โลกหนังสือ*, 1(2), 49 - 56.
- คริส เบเคอร์ และผาสุก พงษ์ไพจิตร. (2561). *ประวัติศาสตร์ไทยร่วมสมัย* (พิมพ์ครั้งที่ 7). มติชน.
- เจน อักษราพิจารณ์. (2560). สยมภู ทศพล: หยาดน้ำหมักกลางสมรภูมิ. *ทางอีสาน*, 5(58), 110 - 113.
- จันทนา ไชยนาเคนทร์. (2554). *การเมืองไทยในสมัยนายกรัฐมนตรีพระราชนัดดา สัญญาธรรมศักดิ์ (พ.ศ.2516 - 2518)*. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์]. TU digital collections. https://digital.library.tu.ac.th/tu_dc/frontend/Info/item/dc:120441
- ชาววิทย์ เกษตรศิริ. (2544). *บันทึกประวัติศาสตร์ 14 ตุลา 2516* (พิมพ์ครั้งที่ 2). สายธาร.
- ชาติ คเชนทร์. (2550). *วีรกรรมนิรนาม...ทหารเสือพราน*. ข้าแผ่นดินสยาม.
- ตรีศิลป์ บุญขจร. (2547). *นวนิยายกับสังคมไทย 2475 - 2500* (พิมพ์ครั้งที่ 3). โครงการเผยแพร่ผลงานทางวิชาการ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ทักษ์ เฉลิมเตียรณ. (2561). *การเมืองระบบพ่อขุนอุปถัมภ์แบบเผด็จการ* (พิมพ์ครั้งที่ 5). มูลนิธิโครงการตำราสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์.
- ทวีศักดิ์ ปิ่นทอง. (2546). *นวนิยายกับการเมืองไทย ก่อนและหลังเหตุการณ์ 14 ตุลาคม 2516* (พ.ศ. 2507 - 2522). สำนักพิมพ์รักษอักษร.
- เทพมนตรี ลิมปพยอม. (2546). *ลอกคราบ 14 ตุลา: ดักแด่ประวัติศาสตร์การเมืองไทย ฉบับชำระประวัติศาสตร์ใหม่*. รักษาสยาม
- ประทีป เหมือนนิล. (2553). *100 นักประพันธ์ไทย* (พิมพ์ครั้งที่ 2). สุวีริยาสาส์น.
- ประวัติโรงเรียนนายสิบทหารบก*. (ม.ป.ป.). http://www.engrdept.com/nco/tahanchangling/pavatnco_school.htm
- ป่าไม้กับนิสิตนักศึกษาบุกเข้าจับ พ.ท. ลูกชาย ‘พจน์ สารสิน’ รับหนี ขนเนื้อ, ปืนขึ้น ฮ. 2 ล้ำยังหนักเกิน. (2516, 1 พฤษภาคม). *เดลินิวส์*, 1,16.
- เพทาย. (2543). เรื่องสั้น ชุดฉากชีวิต เรื่องของเพื่อน. *โล่เงิน*, 15(177), 54 - 55.
- เพ็ญวิภา วัฒนปรีขานนท์. (2550). *กลวิธีการประพันธ์ในนวนิยายแนวสืบสวนสอบสวนของกิ่งฉัตร*. [วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย]. Chulalongkorn University Intellectual Repository (CUIR). <https://cuir.car.chula.ac.th/handle/123456789/52630>
- วงทอง ภาวครพันธุ์. (2556). *สงครามเวียดนาม: สงครามกับความจริงของ “รัฐไทย”* (พิมพ์ครั้งที่ 2). โครงการจัดพิมพ์คบไฟ.

- เมื่อ “หนักแผ่นดิน” เพลงสู้คอมมิวนิสต์ตั้งในทีวีวิทยุ ช่วงบ่ายหลังปราบ 6 ตุลา. (2565, 7 ตุลาคม). ศิลปวัฒนธรรม. https://www.silpa-mag.com/history/article_27912
- วอร์เรนเนอร์ โรเจอร์. (2545). *Back Fire: the CIA's Secret War in Laos and its link to the war in Vietnam* [แปลภาษาไทย: สงครามลับของซีไอเอในลาว และความเชื่อมโยงกับสงครามในเวียดนาม]. โครงการจัดพิมพ์คบไฟ.
- โรงเรียนเตรียมทหาร กรมยุทธศึกษาทหาร กองบัญชาการทหารสูงสุด. (2542). 42 ปี โรงเรียนเตรียมทหาร. โรงเรียนเตรียมทหาร กรมยุทธศึกษาทหาร กองบัญชาการทหารสูงสุด.
- เรื่องยศ จันทรศรี. (2535). ด้วยความรู้สึกและทรงจำในวันวานของเทพ 333. ชีวิตและประสบการณ์.
- วิลาสินี จินตลิขิตดี. (2546). บทบาททางการเมืองของ ม.ร.ว.คึกฤทธิ์ ปราโมช. [วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์]. ศูนย์ข้อมูลการวิจัย Digital “วช.” Digital Research Information Center. <https://dric.nrct.go.th/index.php?/Search/SearchDetail/128427>
- ศิปดี นพประเสริฐ. (2564). ขวาทพิฆาต (?) ซ้าย อนุรักษ์นิยมไทยบนทางสองแพร่งของเมืองโลกยุคสงครามเย็น. มติชน.
- ศนิโรจน์ ธรรมยศ. “สุมภู ทศพล” ผู้เขียน “คับรมสุญ” คือใคร บิ๊กแมนมีจริงหรือไม่? โดยคุณวีระ สตาร์ FAG ตัวจริงในลาว. (2564, 27 กันยายน). Youtube. <https://www.youtube.com/watch?v=ZR3vG0xoPew&t>
- สมาน ทองศรี. (2522). ปัญหาด้านเสถียรภาพของรัฐบาลผสมในประเทศ: ศึกษาเฉพาะกรณีรัฐบาลผสม ม.ร.ว.คึกฤทธิ์ ปราโมช. [วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย]. Chulalongkorn University Intellectual Repository (CUIR). <https://cuir.car.chula.ac.th/handle/123456789/42003>
- สมิหรา จิตตลดากร. (2534). การประเมินผลกระทบของนโยบายญวนอพยพ. คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง
- สืบสายสยาม ชูศิริ. (2565). *นักรบที่ถูกกลืน: การศึกษาทหารรับจ้างไทยในสงครามลับในลาวผ่านสารนิยายของสุมภู ทศพล พ.ศ. 2516 – 2519*. [วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย].
- สุมภู ทศพล. (2518ก). *ทหารชายชาติ*. บรรณกิจ.
_____. (2518ข). *วันชโลมเลือด*. ผ่านฟ้าพิทยา.
_____. (2518ค). *ซีไอเอ. องค์กรมหาประลัย*. สุนทรกิจการพิมพ์.
_____. (2519ก). *วีรบุรุษเสือพราน*. บรรณกิจ.
_____. (2519ข). *สงครามผืนทุ่งหินตั้งเล่มที่ 2*. บรรณกิจ.
_____. (2519ค). *ไม่มีคำตอบจากทุ่งไหหิน เล่ม ๑ นักรบรับจ้าง*. บรรณกิจ.
_____. (2519ง). *สงครามผืนทุ่งหินตั้งเล่มที่ 1*. บรรณกิจ.
_____. (2519จ). *ตำนานรอก*. บรรณกิจ.
_____. (2519ฉ). *ไม่มีคำตอบจากทุ่งไหหิน เล่ม ๒ หลังเลือดทาแผ่นดิน*. บรรณกิจ.
- “สุมภู ทศพล” ตายหัวใจวายกระทันหัน. (2533, 21 มกราคม). *ไทยรัฐ*, 1, 21.

- สุธาศัย ยิ้มประเสริฐ. (2551). *สายธารประวัติศาสตร์การเมืองไทย*. พี.เพรส
- สุรพงษ์ ชัยนาม. (2560). *นโยบายของไทยต่อเวียดนาม*. สยามปริทัศน์.
- แอบซุ่มดูพฤติกรรมทั้งวันทั้งคืน ใช้เฮลิคอปเตอร์ลำเลียงไปทิ้งคณะจอมพลถนอมยี่นยี่น “ไปราชการลับ”. (2516, 2 พฤษภาคม). *เดลินิวส์*, 1, 16.
- Carter, T. P. (2016). *Thai Forward Air Guide in Laos During the Second Indochina War*. [Masters Dissertation, Chulalongkorn University]. Chulalongkorn University Intellectual Repository (CUIR). <https://cuir.car.chula.ac.th/handle/123456789/55684>
- Osornprasop, S. (2007). Amidst the Heat of the Cold War in Asia: Thailand and the American Secret War in Indochina (1960 - 74). *Cold War History*, 7(3), 349 - 371.

